

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Τιμάται γρ. ἀργ. 2.

Τιμάται γρ. ἀργ. 2.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 12 Ἀπριλίου 1892.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.—Κωνσταντῖνος ὁ Ζάππας.—
Εὐδοξὸς ὁ θαλασσοπόρος.—**Ποικίλα.**—**Ἡρόδοτος ὁ πατὴρ**
τῆς Ἱστορίας.—**Οἱ τῆς Σιδῶνος ἑλληνικοὶ σαρκοφάγοι** (Ἐν
τῷ Αὐτοκρατορικῷ Μουσεῖῳ Κωνσταντινουπόλεως).—**Ὁ ἰατρός**
Μετζγκερ.—**Ἡ Δευτέρα Μήνηρ** (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα κατὰ τε τὸ ἡμέτερον ἡμερολό-
γιον καὶ κατὰ τὸ γρηγοριανὸν ὡς καὶ αἱ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς
ταύταις διακοπαὶ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐργασιῶν ἐν τοῖς
κράτεσι, τοῖς διοικουμένοις ὑπὸ συνταγματικῶν θεσμῶν,
κατ' ἀνάγκην ἐπέβαλον τὴν σιγὴν εἰς τὴν πολιτικὴν,
ἥτις καὶ οὐδὲν σχεδὸν ἐπαρουσίασε κατὰ τὴν ἐβδομάδα
ταύτην γεγονὸς νέον, δυνάμενον νὰ ἐπισπάσῃ τὴν γε-
νικὴν προσοχὴν καὶ ν' ἀπασχολήσῃ τὴν μερίμναν τοῦ
διπλωματικοῦ κόσμου. Βεβαίως ὑπάρχουσι γεγονότα τινὰ
προκαλοῦντα τὴν ἀνασκάλευσιν τῶν μαστιζουσῶν τὸν
εὐρωπαϊκὸν κόσμον πληγῶν, τῶν κατενεχθεισῶν διὰ τῆς
ἀθετήσεως τῆς βερολινείου συνθήκης ἐπὶ τῇ παρὰ τὰς
διακελεύσεις αὐτῆς ἐκλογῇ τῆς 25/7. ἰουλίου 1887, ἥς ἡ
κύρωσις ζητεῖται δι' ἐγγράφων ἐπισήμων, συντεταγμέ-
νων παρὰ τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς καὶ κατακρινομένων
καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν θερυμῶν συνηγῶρων, ὅσοι ἄφθονον
ἔσπενδον καμπανίτην ἐπὶ τῷ ἐπελθόντι τῷ 1885 προξικο-
πήματι, ἀλλ' ἡ λεπτομερὴς αὐτοῦ ἐξέτασις παρέχει
πολλοὺς τοὺς κινδύνους ἕνεκα τοῦ ὀλισθηροῦ ἐδάφους,
ἐφ' οὗ ἡ ἔρευνα αὐτῆ νὰ διεξαχθῇ δύναται. Τοῦτου ἕνε-
κεν ἡ προσοχὴ στρέφεται μᾶλλον περὶ τὰς μετ' ἐπιτάσεως
διαδιδόμενας φήμας περὶ συνεντεύξεως τῶν αὐτοκρατό-
ρων Γουλιέλμου καὶ Ἀλεξάνδρου, τοῦ τελευταίου ἀπο-
δίδοντος τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπίσκεψιν ἐν Νάρβα. Καὶ ὄντως
ἡ συνέντευξις τῶν ΑΑ. ΜΜ. ἀποτελεῖ σπουδαῖον σύμ-
πτωμα ἐν τῇ πολιτικῇ τῶν δύο αὐτοκρατοριῶν καὶ μά-
λιστα μετὰ τὰς ἐπιτεινομένας εἰδήσεις περὶ ἐμπορικῆς
τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Γερμανίας προσεγγίσεως, πραγμα-
τουμένης τῇ πρωτοβουλίᾳ ἰδίᾳ τῆς δευτέρας, ἅτε φοβου-
μένης τὴν αὐξουσαν δύναμιν τοῦ γείτονος κράτους καὶ
ἀγωνιζομένης διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ἐμπορικῶν καὶ
οἰκονομικῶν σχέσεων πρὸς αὐτό, διὰ τῆς εὐνοίας πρὸς

τὸ ρωσικὸν ρούβλιον, νὰ προλείανῃ τὴν ὁδὸν εἰς πολι-
τικὴν συμφωνίαν καὶ εἰς χαλάρωσιν οὕτω τῶν τεταμένων
διπλωματικῶν σχέσεων τῶν δύο ἀνακτοβουλίῶν. Οὐδεὶς
ὑπάρχει ὁ μὴ ἀνομολογῶν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξαν-
δρος εἰρηνικῶν ἐμφερεῖται προθέσεων καὶ μετ' ὅλας τὰς
πικρίας, ἃς ἡ κυβέρνησις καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐποτίσθη
παρὰ τῆς Γερμανίας, οὐδέποτε διανοήθη νὰ ἀρξῆται
χειρῶν ἀδίκων κατὰ τῆς γείτονος ταύτης, τῆς διοργα-
νωσάσης τὴν τριπλῆν συμμαχίαν ἐναντίον τοῦ εὐεργε-
τήσαντος αὐτὴν κράτους καὶ τοῦ παρασχόντος τὴν με-
γίστην τῶν ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπηρεσιῶν διὰ τῆς τηρήσεως
εὐμενοῦς οὐδετερότητος πρὸς τὴν Πρωσίαν κατὰ τὴν
πρὸς τὸν πολέμιον τοῦ 1870 πάλιν· ἀλλ' ἡ συστημα-
τικὴ καταφορὰ τῆς Γερμανίας ἐναντίον πάσης ἐπιχειρή-
σεως τῆς Ρωσίας, ἡ σφοδρὰ καταδίωξις τοῦ ρωσικοῦ
ρουβλίου, οἱ θεσπισθέντες περιορισμοὶ ἐν τῇ εἰς Γερμα-
νίαν εἰσαγωγῇ τοῦ ρωσικοῦ σίτου, ἡ σκληρὰ τοῦ τύπου
καταφορὰ κατὰ παντὸς ρωσικοῦ, ἡ διὰ ζοφερῶν χρωμά-
των ἀπόχρωσις τῶν τῆς Ρωσίας ἐσωτερικῶν, καίτοι ἐν
Γερμανίᾳ ἐπισυνέβησαν πολλῶ σοβαρώτερα συνεπεῖα τῶν
κακοβούλων ἐνεργειῶν τῶν πολεμίων τῆς ἐσωτερικῆς
τάξεως, πάντα ταῦτα δεινῶς ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς πολιτι-
κῆς τοῦ ἀνακτοβουλίου Πετροπόλεως καὶ ὁ ρωσικὸς
λαὸς τοσοῦτο τὴν καρδίαν ἐτρώθη, ὥστε τὰ αἰσθήματα
αὐτοῦ ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ἰδέας τῶν ἀνωτέρων κύκλων
καὶ οὕτως ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη τοῦ τηρῆσαι ψυχροτέ-
ραν πρὸς τὴν Γερμανίαν πολιτείαν, ἥς συνέπεια δύνα-
ται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ μέχρι τοῦδε ἀναβολὴ τῆς ἀνταπο-
δόσεως τῆς ἐν Νάρβα ἐπισκέψεως τοῦ Γερμανοῦ μονάρ-
χου πρὸς τὸν τσάρον. Μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο δις Ἀλέ-
ξανδρος ὁ Γ' εἰς Κοπεγχάγην μετέβη καὶ πέρυσιν δις
διῆλθε τὴν Γερμανίαν κατὰ τὸν θάνατον τῆς ἀειμνήστου
βασιλοπαιδὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ μεγάλης δονκίσεως τῆς
Ρωσίας Ἀλεξάνδρας, ἀπέσχεν ὅμως τῆς ἀνταποδόσεως
παρὰ τὸ λεπτὸν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, πιστῶς τηροῦν-
τος τὰ ὑπὸ τῆς διεθνούς ἐθιμοτυπίας ἐπιβαλλόμενα κα-
θήκοντα καὶ οὐδέποτε ἀποστέργοντος τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν
ἐκπλήρωσιν. Ἡ μετ' ἐπιτάσεως λοιπὸν διάδοσις τῆς φή-
μης περὶ ἀνταποδόσεως τῆς ἐπισκέψεως τοῦ αὐτοκράτο-
ρος Γουλιέλμου οὐ μικρὸν συμβάλλεται εἰς τὸν σχηματι-
σμὸν τῆς πεποιθήσεως ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ αὐτοκράτορος
Ἀλεξάνδρου, πραγματούμενον ἐπὶ τῇ εἰς Κοπεγχάγην
ἐπικειμένη μεταβάσει ἕνεκα τῶν χρυσῶν γάμων τοῦ ἐ-
στεμμένου πενθεροῦ, δὲν εἶναι ὅλως ἄσχετον πρὸς τὴν
πολιτικὴν καὶ ὅτι κατὰ τὴν συνέντευξιν ἀνταλλαγῆσον-

ται ἴσως ἰδέαι καὶ ἐξηγήσεις, διασαφηνίζουσαι τὰς ὑφ' ἐστῶσας διαφωνίας ἐν τῇ πολιτικῇ τῶν δύο κρατῶν καὶ συντελούσας εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν σχέσεων, καίτοι, ἢ συνέντευξις, ἐξεταζομένη κατὰ βάθος, ἰδιωτικὸν ὅλως ἀποτελεῖ γεγονός, ἐπιδρῶν μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἀμοιβαίων συμπαθειῶν τῶν δύο αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν διαφωνιῶν τῶν δύο κυβερνήσεων. Ὅτι δὲ ἡ προσδοκωμένη συνέντευξις θεωρεῖται ὡς ἔχουσα καὶ πολιτικὴν σημασίαν ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς παρατηρουμένης τάσεως πρὸς μείωσιν τῆς σημασίας καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν διεξαγομένων πολεμικῶν παρασκευῶν οὐ μόνον ἐν τοῖς δυοῖς τούτοις ἐνδικοφερομένοις κράτεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς μεγάλαις δυνάμεσι καὶ αὐτοῖς ἐτι τοῖς κραιδιδοῖς.

Καὶ ὄντως αἱ ἀπανταχοῦ διεξαγοόμεναι προπαρασκευαὶ καὶ τὰ μελετώμενα σχέδια τοιοῦτον φέρουσι χαρακτηριστῆρα, ὥστε εὐχερῶς ἠδύναντο νὰ παρασταθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις κερδοσκοπῶν καὶ ὑπὸ τοῦ διπλωματικοῦ ἐν γένει κόσμου ὡς κακὸς οἰωνὸς καὶ ὡς προανάκρουσμα δεινοῦ καὶ ἐπικειμένου πολέμου, ἀνατρέποντος τὴν κρατοῦσαν ἐν Εὐρώπῃ κατάστασιν καὶ συνεπαγομένους τὴν ἐπὶ μᾶλλον δεινώσιν τῆς ἤδη ἀνυποπίστου οἰκονομικῆς ἐν τῇ Δύσει καταστάσεως, ἥς συνέπεια ἄμεσος εἶναι ἢ κατὰ τοῦ κεφαλαίου διεξαγομένη πάλιν τῆς ἐργασίας, ἢ ἀνασκόλευσις τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων, ἢ ἀνατροπὴ τῆς κοινωνικῆς θέσεως τῶν πραγμάτων. Ἐν μὲν τῇ Ρωσίᾳ μεγάλη καταβάλλεται μερίμνα περὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐν τοῖς δυτικοῖς μεθορίοις φρουρῶν, περὶ τὸν πληρέστερον ἐξοπλισμὸν τῶν φρουριῶν, περὶ τὴν τελεσφόρον καταπολέμωσιν τῆς διεξαγομένης δεινῆς τῇ ἀληθείᾳ κατασκοπείας, ἥς ἔνεκα καὶ αἱ παρὰ τὰ φρούρια μοναὶ τῶν μὴ ὀρθοδόξων διαλύονται, ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ συντόμως ἐπιταχύνεται ἢ συμπλήρωσις τοῦ ἐν Πρωσίᾳ σιδηροδρομικοῦ συμπλέγματος, ἐν Γαλλίᾳ ὁ κ. Φρεσινὲ ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τῶν πρὸς τὰς Ἄλπεις μεθοριακῶν φρουρῶν, ἐν Αὐστρίᾳ σκέψις γίνεται περὶ αὐξήσεως τοῦ ἐν Γαλικίᾳ στρατοῦ καὶ περὶ ναυπηγήσεως νέων θωρηκτῶν πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῶν ὑπαρχόντων, ἐν Ἀγγλίᾳ μετ' ἐπιμονῆς ζητεῖται ἢ ἀνοργάνωσις τοῦ στρατιωτικοῦ συστήματος, ὅπερ σφοδρότατα κατακρίνουσιν ἐξοχοὶ στρατιωτικοὶ καὶ πολλὰ ἐτι τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἐν Βελγίῳ ἐπιψηφίζεται νέα συμπληρωματικὴ πίστωσις ὑπὲρ τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Μεύσιος καὶ ἐν ἄλλαις τέλος χώραις ἕτερα θεσπίζονται στρατιωτικὰ μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἀμυντικοῦ αὐτῶν συστήματος. Ἐν ἄλλαις περιστάσεσι τὰ λαμβανόμενα στρατιωτικὰ μέτρα μεγάλως ἠθελον ἀνησυχίσει τοὺς ἐν Εὐρώπῃ διπλωματικούς κύκλους καὶ παράσχει ἀφορμὴν εἰς διαφόρους εἰκασίας, ταραττούσας τὴν διάνοιαν τῶν λοιπῶν τάξεων, ἐκφοβιζομένων ἐκ τοῦ φάσματος τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἐν τοῖς μεθορίοις συγκεντρωμένων μεγάλων καὶ φοβερῶν ἀνθρωπίνων ὀγκῶν ἀλλ' ἢ μετ' ἐπιτάσεως διάδοσις τῆς περὶ συνεντεύξεως τῶν δύο αὐτοκρατόρων φήμης, ἣν μάτην πειρῶνται νὰ θέσωσιν ἐν ἀμφιβολίᾳ οἱ ἄγαν ἐξηγούμενοι Γερμανοὶ καὶ τὰ τὰς ἰδέας αὐτῶν ἐξυπηρετοῦντα ὄργανα, οὐκ ὀλίγον συντελεῖ εἰς τὴν μείωσιν τῶν συλλαμβανόμενων φόβων ἐπὶ ταῖς πολεμικαῖς προπαρασκευαῖς καὶ εἰς τὴν καθυστάθην ἐν μέρει τῆς κοινῆς γνώμης, διαβλεπούσης ἐν τῇ πραγματώσει τοῦ τῆς συνεντεύξεως Ἀλεξάνδρου καὶ Γουλιέλμου σχεδίου ἀρκοῦντος ἰσχυρὸν σύμπτωμα συνεννοήσεως τῶν δύο κυβερνήσεων καὶ διασαφηνίσεως τῶν ὑφισταμένων διαφωνιῶν, αἵτινες

ἐπὶ μακρὸν παρατεινόμεναι ἐπιβάλλουσι κατ' ἀνάγκην τὴν διὰ τῶν ὀπλων ἐξομάλισιν ἀντὶ τῆς δι' εἰρηλικῶν μέσων, ἣν εὐχονται σύμπας ὁ ἐν Εὐρώπῃ πολιτικὸς κόσμος καὶ πάντες οἱ σταθμίζοντες τὰς συνεπειὰς δεινῆς καὶ ἀμειλίχτου πάλης.

Ἄλλὰ καὶ τὰ κοινωνικὰ ζητήματα οὐχὶ ἐλάσσονα ἐπισπῶνται τὴν προσοχὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, φοβουμένου μὴ ἢ 1 προσεχοῦς μαΐου ἀποβῆ τὸ σύνθημα δεινοῦ καὶ φοβεροῦ κλονισμοῦ τοῦ ὑφισταμένου νῦν κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος. Ἐν τοῖς πλείστοις σχεδὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τοσαύτη διενεργεῖται πάλιν κατὰ τῶν κρατούντων θεσμῶν, τοσαύτη ἐκδηλοῦται μὴν ἐναντίον τοῦ κρατούντος κοινωνικοῦ συστήματος, ὥστε αἱ διάφοροι κυβερνήσεις ἐν ἀγνοίᾳ σχεδὸν τοῦ πρακτείου διατελοῦσι πρὸς ματαίωσιν τῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως παρασκευαζομένων ἐνεργειῶν. Γαλλία καὶ Ἰσπανία ἰδίᾳ διατελοῦσιν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν τοιοῦτων ἐνεργειῶν, ὡς ἔξεστιν εἰκάσαι ἐκ τῶν λαμβανόμενων μέτρων ἐν τοῖς κυριωτέροις βιομηχανικοῖς καθιδρύμασιν, ἐν τοῖς ὀπλοποιείοις καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἐν γένει καταστάμασιν, ὅπου διεξάγεται μεγάλη ὑπὲρ τῶν κυβερνητικῶν σχεδίων ἐργασία. Ἄλλὰ καὶ ἐν Γερμανίᾳ τὰ πράγματα βαίνουσιν οὐχὶ τοσοῦτον εὐαρέστως ὡς καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου, σὺν τῷ κινήματι τῶν πολεμίων τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως, ὑπάρχει καὶ τὸ τῶν ἐργατῶν, τὸ ἀπειλοῦν καὶ αἰθίς διαστάσεις ἔνεκα τῆς προσεγγίσεως τῶν γενικῶν ἐκλογῶν, τῶν διεξαχθησομένων κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διεκπεραιώσεως σπουδαίων ἐργασιῶν πρὸς προμήθειαν μὲν ἀφθόνου ὕδατος εἰς τὴν πρωτεύουσαν, πρὸς ἀνακούφισιν δὲ τῶν δεινοπαθημάτων τῶν ἐργατῶν, στενόντων ὑπὸ τὸ βάρος τῆς γλίσχρου μισθοδοσίας καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐργασίας πολλάκις πρὸς προμήθειαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Τὸν νοῦν τῶν κυβερνήσεων ἐν ἀπάσαις ταύταις ταῖς χώραις ταράσσει ἰδίᾳ ἢ προσεγγίζουσα 1 μαΐου, ἢ κατ' ἐξοχὴν αὕτη ἡμέρα τῶν ἐργατικῶν τάξεων, ἥς τὰ ἀποτελέσματα τοσοῦτο πτοοῦνται αἱ κατὰ τόπους διοικητικαὶ ἀρχαί, ὥστε ποῦ μὲν ἐνισχύθησαν τὰ ἀστυνομικὰ σώματα, ποῦ δὲ ἀπεστάλη καὶ ἐφιππος χωροφυλακὴ πρὸς περιφρούρησιν τῆς τάξεως καὶ ἐξασφάλισιν τῆς ἡσυχίας. Ἡ προσεχὴς 1 μαΐου προμηνύεται κατὰ τὰς ἰδέας τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ ἀναλόγως τῶν λαμβανόμενων ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἀρχῶν μέτρα πολλῶν δεινότερα τῆς περυσινῆς, καίτοι δὲ εἶναι ἀπίθανον τὸ νὰ παρέλθῃ ὡς ἢ 1 μαΐου 1891, ἢ εἰς πολλοὺς μὲν φόβους ἐμβάλλουσα τὰς κυβερνήσεις, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν σχεδὸν ἐπενεγκούσα γεγονὸς, δικαιολογοῦν τοὺς φόβους τούτους.

Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ τῶν κυρίως ἐσωτερικῶν γεγονότων ἢ Ἰταλία τὴν πρώτην κατέχει θέσιν ἔνεκα τῆς ἐπεληθούσης ἐν αὐτῇ ὑπουργικῆς κρίσεως διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Ρουδίνη ὑπουργείου. Καὶ ναὶ μὲν ὁ μαρκήσιος προσεκλήθη καὶ πάλιν ν' ἀνασχηματίσῃ τὸ νέον ὑπουργεῖον καὶ μικροῦ δεῖν ἐξεπλήρου τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ὑπουργείου, οὐ ὁ κατάλογος ὑποβληθεὶς εἰς τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα, ἐξηγγέλη ὡς ὀριστικός, ἀλλ' ἐν τελευταίᾳ ὥρᾳ προσέκρουσε κατὰ δυσχερειῶν καὶ τὸ ὡς τετελεσμένον παρουσιασθὲν γεγονός ἀπεδείχθη ὡς πρόωρον. Ἀνομοιογενεὶς ὅτι ἢ ἐκλογὴ τοῦ μαρκησίου δὲν δύναται νὰ ἐκπληρωθῆ τοσοῦτον εὐχερῶς ἔνεκα τῆς σοβαρότητος τῶν δυσχερειῶν, καθ' ὧν προσκρούει τὸ ἔργον τῆς ὁμοφωνίας καὶ συνεννοήσεως τῶν νέων μελῶν τοῦ ὑπουργείου, ἄλλων μὲν ζητούντων οἰκονομίας καὶ καταδικαζόντων ἐπομένως τὴν ἐκτέλεσιν

τῶν σχεδιαζομένων μεταρρυθμίσεων ἐν τῷ στρατῷ, ἄλλων δὲ κατακρινόντων τὸ τοιοῦτο σύστημα οἰκονομίας καὶ ἀξιούντων ὅπως αἰ οἰκονομίαι γείνωσιν ἐν ἑτέροις κεφαλαίοις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ μὴ θιγῆ οὕτω τὸ ἀμυντικὸν σύστημα τοῦ βασιλείου καὶ ὁ στρατιωτικὸς αὐτοῦ ὄργανισμός, ὁ ἐπιβάλλων θυσίας ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελεῖ σήμερον ἡ Εὐρώπη. Καὶ ἀληθῶς αἱ πολεμικαὶ δαπάναι ἀπερρόφησαν ἀπάσας σχεδὸν τὰς προσόδους τοῦ βασιλείου, τοῦτο δὲ καθορῶν καὶ ὁ τοῦ κ. Κρίσπη διάδοχος ἔγνω νὰ παραιτηθῆ τὴν πραγμάτων ἐνίων στρατιωτικῶν σχεδίων καὶ νὰ διανοηθῆ τὴν θέσπισιν ἑτέρων οἰκονομικῶν μέτρων, συγκειμένων ἐκ νέων φόρων καὶ δασμῶν ἐπὶ τινῶν ἐμπορευμάτων καὶ προϊόντων τῆς χώρας. Ταῦτοχρόνως ὁ μαρκήσιος Ρουδίνης ἔσπευσε νὰ μεταβάλῃ τὴν λίαν προστατευτικὴν αὐτοῦ πολιτικὴν ἐν ταῖς πρὸς τὴν Ἑλβετίαν ἐμπορικῆς διαπραγματεύσεσιν ἀποτέλεσμα δὲ τῆς μεταβολῆς ταύτης τυγχάνει καὶ ἡ κύρωσις τῆς πρὸς τὴν μικρὰν ταύτην δημοκρατίαν ἐμπορικῆς συνθήκης, ἧς τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα μεγάλως ἐξείροντες οἱ περὶ τὸν πρωθυπουργὸν πειρῶνται νὰ παραστήσωσιν ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς ἐκ τῆς διακοπῆς τῶν πρὸς γαλλικὴν δημοκρατίαν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν προσγινομένης βλάβης εἰς τὸ τῆς χερσονήσου ἐμπόριον.

ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὁ μαρκήσιος Ρουδίνης δύναται νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἐξομάλισιν τῆς πρὸς τὴν κυβέρνησιν τῆς Οὐασιγκτῶνος διαφωνίας ἐν τῷ ζητήματι τῶν ἐν τῇ Πολιτείᾳ τῆς Νέας Αὐστραλίας παθόντων Ἰταλῶν κατὰ μῆριον τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἡ ἐξομάλισις φαίνεται μὲν ἰκανοποιητικὴ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς οἰκογενείας τῶν θανατωθέντων κατὰ τὸν νόμον τοῦ Αὐνς, ἀλλὰ δὲν ἔχει τοιοῦτον χαρακτῆρα καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως. Ἡ κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, πληρώσασα τὴν αἰτηθεῖσαν ἀποζημίωσιν, ἐδήλωσεν ὅτι πράττει τοῦτο ἐκ μεγαθυμίας καὶ ὅτι τοῦ λοιποῦ ἥκιστα εὐθύνεται ἐπὶ τῇ ἐπαναλήψει παραπλησίων γεγονότων ἐν οἰαδίτῃ πολιτείᾳ· τὸ τελευταῖον τοῦτο ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἀρνησίν πάσης ἐγγυήσεως ἀσφαλείας ὑπὲρ τῶν ἰταλῶν ὑπνικῶν, τῶν διαβιούντων εἰς τὰ ἀποτελοῦντα τὴν μεγάλην ἀμερικανικὴν δημοκρατίαν κράτη, ἀλλ' ὁ μαρκήσιος Ρουδίνης, ἀδυνατῶν νὰ πολιτευθῆ ἄλλως, ἠναγκάσθη νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀποχρῶσαν τὴν χορηγηθεῖσαν ἰκανοποίησιν καὶ νὰ διατάξῃ τῷ ἐν Οὐασιγκτῶνι ἀντιπροσώπῳ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς τέως διακεκομμένας πρὸς τὴν κυβέρνησιν τοῦ κ. Ἀρισῶν διπλωματικὰς σχέσεις.

Ἐν Γαλλίᾳ τὰ ἀποικιακὰ ζητήματα ὑπὲρ τὸ δέον ἀνησυχούσι τὴν κυβέρνησιν τῆς δημοκρατίας, ἀγνοοῦσαν ὁποῖον τὸ πρακτικόν ἀπέναντι τοῦ διλήμματος τοῦ ἰκανοποιῆσαι τὰς εὐχὰς τῶν πολεμίων τῆς κυβερνήσεως, ζητούντων λόγον τῶν πεπραγμένων ἐν ταῖς ἀξένοις τῆς μαύρης ἡπείρου χώραις, καὶ τοῦ ἐπαναγαγεῖν τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡσυχίαν ἐν ταῖς διὰ τοσούτων μόχθων καὶ θυσιῶν προσκτηθείσαις χώραις. Καὶ ἀληθῶς οἱ ριζοσπαστικοί, οἵτινες τέως συνεμάχουν τοῖς δημοκρατικοῖς πρὸς τελεσφόρον καταπολέμησιν τῆς ὕδρας τοῦ βουλανξερισμού, ἤδη τὸν ἀγῶνα αὐτῶν συνεταύτισαν μετὰ τοῦ τῶν βασιλοφρόνων ἐν τῷ ἀποικιακῷ ζητήματι καὶ ἀναμασῶσιν ὅσα ἄλλοτε, ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ κ. Ἰουλίου Φερρῦ, προσῆγον ἐπιχειρήματα πρὸς ματαίωσιν τῶν ἀποικιακῶν αὐτοῦ σχεδίων ἐν τῇ βορείῳ Ἀφρικῇ καὶ ἐν τῇ ἄκρᾳ Ἀνατολῇ. Ἡ μῆνις τῶν κυβερνητικῶν πολεμίων,

οὐδένα χαλινὸν ἔχουσα, τοσοῦτον ἐξωθεῖ αὐτούς, ὥστε οὔτοι ἀποτολμῶσι νὰ διατείνωνται ὅτι αἱ μὲν λοιπαὶ τῆς Εὐρώπης κυβερνήσεις, αἱ ἀποδυθεῖσαι εἰς τὸ στάδιον τῶν ἀποικιακῶν κτήσεων, κατώρθωσαν νὰ προσκτήσωσιν αἱ χώρας γονίμους καὶ πλουσίας, ἡ δὲ κυβέρνησις τῆς δημοκρατίας χώρας ξηρὰς, ἀγόνους, ἐχούσας ἀνάγκην τῆς χρηματικῆς βοηθείας τῆς μητροπόλεως καὶ καθυποβαλλούσας ταύτην εἰς μεγάλας ἐπομένως θυσίας ὅτε χρηματικὰς πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐπιτοπίων ἀναγκῶν καὶ ὅτε εἰς ἀνθρώπους πρὸς διατήρησιν τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐγκατεστημένων ἐν αὐταῖς γάλλων καὶ ξένων ὑπνικῶν. Μάτην οἱ ἐν τοῖς πράγμασι πειρῶνται ν' ἀνασκευάσωσι τὰ ἐπιχειρήματα τῶν πολεμίων αὐτῶν καὶ νὰ πείσωσι τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν ὅτι τὰ ἐπελθόντα ἐσχάτως τελευταῖα γεγονότα καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ κινήματα τῶν Βεχανζὲν καὶ ἄλλων φυλάρχων τῆς Δαχομαίης στεροῦνται τῆς ἀποδοθείσης αὐτοῖς σημασίας καὶ σοβαρότητος καὶ ὅτι τὰ ληφθέντα ἤδη μέτρα πλέον ἢ ἐπαρκῆ τυγχάνουσιν εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν εἰρημῶν κινήματων. Ὁ κ. Λουμπὲ δραστηρίως ἐργάζεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὡς τεκμηριοῦται καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπ' αὐτοῦ συμβουλίου πρὸς ταχεῖαν ἔναρξιν τῶν ἀπαιτουμένων στρατιωτικῶν ἐνεργειῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ· φαίνεται ὅμως ὅτι πάντα ταῦτα δὲν θὰ ἰκανοποιήσωσι τοὺς ριζοσπαστικοὺς καὶ βασιλόφρονας καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι σφοδραὶ ἐπικεῖνται συζητήσεις ἐν τῇ ἐθνικῇ ἀντιπροσωπείᾳ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὡσαύτως τὰ ἐν Ἀφρικῇ διεξαγόμενα ἀποικιακὰ ζητήματα δὲν ὑπολείπονται τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἡπείρῳ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς Γαλλίας διαδραματιζομένων. Ἐν Νυασαλάνδῃ τὸ ἀποικιακὸν κράτος τῆς μεγάλης Βρετανίας διατρέχει σοβαρὸν κίνδυνον συνεπείᾳ τῆς ἀποτυχίας τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ ἐν Ζανζιβάρῃ ἀγγλοῦ ἀρμοστοῦ πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν συλληφθέντων αἰχμαλώτων· ἡ ἀποτυχία τῶν καταβληθειῶν προσπαθειῶν θεωρεῖται ὡς προανάκρουσμα σοβαρωτέρων ἐνεργειῶν καὶ ἐντεῦθεν ἐρμηνεύεται ἡ τῆς κυβερνήσεως τῆς ἀνάσσης Βικτωρίας σπουδὴ πρὸς κοινὴν μετὰ τῆς Γαλλίας ἐν Ἀφρικῇ ἐνέργειαν κατὰ τῶν διακυβευόντων τὸ ἀποικιακὸν αὐτῶν κράτος ἐν τῇ ἡπείρῳ τούτῃ.

Ἐν Αὐστρίᾳ αἱ ἐσωτερικαὶ περιπλοκαὶ ἐπιτείνονται ἔνεκα τοῦ φυλετικοῦ μίσους τῶν Τσέχων καὶ Γερμανῶν καὶ ἔνεκα τῆς δεινυμένης οἰκονομικῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως. Ταῦτοχρόνως αἱ ἐνέργειαι τῶν ἐργατῶν ἐκφοβίζουσιν ἐτι μᾶλλον τὴν κυβέρνησιν, ἠναγκασμένην, πρὸς τοῖς λοιποῖς ζητήμασι, νὰ σκέπτηται καὶ περὶ τῆς προλήψεως τῶν συνεπειῶν τῆς 1 μαΐου.

Ἐν Ἑλλάδι δὲ ἡ προσοχὴ στρέφεται περὶ τοὺς ἐκλογικοὺς συνδυασμούς, περὶ τὰς ἐκλογικὰς περιόδους καὶ περὶ τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα τῆς 3 προσεχοῦς μαΐου, καθ' ἣν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καλεῖται νὰ ρίψῃ μαύρον ἢ λευκὴν ψῆφον ἐπὶ τῇ παρὰ τοῦ βασιλέως χρησιμοποιοῦσιν τῶν συνταγματικῶν προνομίων καὶ ν' ἀποδείξῃ κατὰ πόσον ἐκτιμᾷ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ θυσίαν τῆς Α. Μεγαλειότητος.

κατὰ τὴν θείαν ἐντολήν : **Μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου.** Οὐδέποτε δὲ ἐπ' οὐδεμιᾶς συμφορᾶς γενικῆς εἰδέχθησαν ὑποδεέστεροι τῶν ὁμοίων αὐτῶν ἐν ταῖς εὐεργεσίαις. Καταποντισθέντων ποτὲ πάντων σχεδὸν τῶν ἄλλων ἐν Δακίᾳ ὑδρομύλων καὶ ἐργαζομένων μόνον σχεδὸν τῶν διὰ τῆς εὐφύιας καὶ ἐπιμονῆς τῶν Ζαππῶν διασωθέντων ιδιοκτητῶν αὐτῶν, οὗτοι δὲν κατεδέχθησαν νὰ κερδοσκοπήσωσιν ἐκ τῆς γενικῆς συμφορᾶς· τοῦναντίον ἐπὶ πολλοὺς μῆνας οἱ ὑδρομύλοι αὐτῶν εἰργάζοντο πάντῃ δωρεάν. Ἐν γένει δὲ οὐδὲν ἐπέσκηψε κοινωνικὸν δυστύχημα, οὐδεμίᾳ ἐπέστη ἐν Δακίᾳ ἐθνικὴ ἀνάγκη, ἥτις νὰ μὴ ἔχη ἐν τοῖς πρώτοις ἐπικούροις τοὺς Ζάππας. Τὰ πρὸς τελειοποίησιν τῆς βλαχικῆς γλώσσης καὶ τὰ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν βλαχικὴν φιλολογίαν μεγαλοδωρήματα τῶν Ζαππῶν μνημονεύονται καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Εὐαγγέλου.

Ὁ Εὐαγγέλης μέχρι τοῦ 1863 διετήρησεν ἀκμαιοτάτας τὰς σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ ὀξύτατην τὴν διάνοιαν, ἔκτοτε ὅμως ὑψίστατο πνευματικὰς διαταραξίαις, ἃς ἐπίνεγκεν αὐτῷ φαίνεται ἡ ὑπερβολικὴ καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη διανοητικὴ αὐτοῦ ἔντασις. Ὁ Κωνσταντῖνος ἅμα καὶ διεῖδε τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς διανοίας τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ οὐδενὸς ἐφείσατο μέσου πρὸς ἴασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἀπέβη ἀνεπαρκής, ὃ δὲ Κωνσταντῖνος μάτην ὀδηγήσας τὸν ἐξαδέλφον πρὸς τοὺς διασημότερους τῆς Εὐρώπης ἰατροὺς ἐπανήγαγεν αὐτὸν πάσχοντα εἰς τὸ μέγαρον αὐτοῦ, ἐνθα τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε τῇ 19 ἰουνίου τοῦ 1865.

Ὁ Κωνσταντῖνος, ἐκτελεσθῆς γενόμενος τῆς διαθήκης τοῦ Εὐαγγέλου, μετὰ θρησκευτικῆς δὲ, ὡς εἶπομεν, εὐλαβείας ἐκπληρώσας καὶ ἐξ ἰδίων συντελέσας πάσας τὰς θελήσεις αὐτοῦ, ἐνηκολούθησε μετὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος καὶ νοημοσύνης τὴν διαχείρισιν τῆς μεγάλης περιουσίας, ἥτις ὁλόκληρος νῦν κατὰ τοὺς ὅρους τῆς διαθήκης περιέρχεται εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Οὐδεμίᾳ ἀνάγκῃ νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τὰς πασιγνώστους καὶ παμμεγίστας πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δωρεὰς τῶν Ζαππῶν, τὰ Ὀλύμπια λέγομεν καὶ τὰ Ζάππεια καὶ τὰ λοιπὰ ἀρξάμενα μὲν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγέλου, συντελεσθέντα δὲ καὶ ἐπανεστηθέντα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ὑπὸ τοῦ Κωνσταντῖνου. Ὡσαύτως οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ὁ ἀειμνήστος Κωνσταντῖνος Ζάππας διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ καταλείπει τέλειον κληρονόμον τῆς ἰδιαιτέρας περιουσίας αὐτοῦ τὸ ἑλληνικὸν κράτος, διαθέντων μὲν πρακτικώτατα εἰς τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς λειτουργίας τῶν ἰδρυμάτων αὐτοῦ, μάλιστα δὲ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει **Ζαππείου** τὸ πλεῖστον τῶν προσόδων αὐτῆς, καταλείπων δὲ καὶ ἐτήσιον πρόσοδον 450 χιλιάδων δραχμῶν, ὅπως τὴν χρῆσιν αὐτῆς ὀρίσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν ἡ Ζάππειος ἐπιτροπὴ.

Περὶ δὲ τῆς **Ζαππείου Βιβλιοθήκης** παρέχομεν τὰς ἐπομένους πληροφορίες :

Τὴν **Ζάππειον Βιβλιοθήκην** ἀποτελοῦσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ ἐξῆς δύο τόμοι, διότι ἐν αὐτῇ περιλαμβάνονται τὰ ἐν διαγωνισμῷ ὑπὸ τῆς πρὸς ἐμπύχωσιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς βραβευόμενα συγγράμματα.

Ὁ **Α'** τόμος τῆς **Ζαππείου Βιβλιοθήκης** πραγματεύεται Περὶ Ἑλλάδος, ὃ **Β'** Περὶ τῆς Σταφιδάμπελου. Ἡ προκηρυχθεῖσα Περὶ Καπνοῦ πραγματεία, μὴ ἐγκριθεῖσα, δὲν ἐβραβεύθη καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ προεκήρυξε νέον διαγωνισμὸν μίπω πραγματοποιηθέντα.

Πρὸ ἐκάστου τόμου, μικροῦ ἢ μεγάλου, προτάσσεται εἰκὼν τοῦ μεγαλοψύχου δωρητοῦ ἐν ἐπιτυχεῖ χαλκογραφῆματι. Εἶναι δὲ ἐκτετυπωμένοι μετ' ἐκτάκτου φιλοκαλίας ἐπὶ καλλίστου χαρτοῦ καὶ μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ χορηγὸς ἐδαπάνησεν ἀδρῶς, ἀμείψας τοὺς τε συγγραφεῖς ἢ διασκευαστὰς τῶν βιβλίων τῆς **Ζαππείου Βιβλιοθήκης**, οἱ τόμοι αὐτῆς πωλοῦνται εἰς μυθώδεις διὰ τὸ εὖωνον τιμὰς. Ἐὰν δὲ τις ἀπορήσῃ διὰ τί τότε πωλοῦνται οἱ τόμοι τῆς **Ζαππείου βιβλιοθήκης** καὶ δὲν χαρίζονται, ἀφ' οὗ τὸ λαμβανόμενον ποσὸν δὲν ἀρκεῖ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἡμίσεως μόνον χαρτου, ἀναμνηστικῶν αὐτὸν ὅσα ἐν τῷ «Νεολόγῳ» ἔγραψε περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ὁ ἡμέτερος φίλος κ. Ἰωακείμ Βαλαδάνης, λέγων ὅτι ὁ ἀειμνήστος Κ. Ζάππας ὄρισε τιμὴν εἰς τὰ βιβλία τῆς **Ζαππείου Βιβλιοθήκης** καὶ δὲν ἐδώρησεν αὐτά, διότι ἐφοβεῖτο μίπως ὁ Ρωμῆός, τοῦ ὁποίου τὸν χαρακτή-

ρα εἶπερ τις καὶ ἄλλος κάλλιστα ἐγίνωσκε, λαμβάνων τὸ βιβλίον δωρεάν, δὲν κόψῃ μίτε τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου, ἐν ᾧ ἂν πληρώσῃ, ἔστω καὶ μίαν δεκάραν, θὰ ἀναγκασθῇ, θὰ θελήσῃ νὰ τὸ διαβάσῃ.

Ὁ **Α'** τόμος τῆς **Ζαππείου Βιβλιοθήκης** ἐκ σελίδων $n' = 376$ εἰς μικρὸν 80ν τιμᾶται λεπτῶν 40. Περὶ τῆς **ἑλλάδος**, τοῦ Ἀλεξίου Ριονδέ, ὑπὸ Ο. Κ. Φωστηροπούλου. Ὁ **Β'** τόμος εἶναι **Καλλιέργεια τῆς Σταφιδάμπελου**, ὑπὸ Μαν. Θ. Χαιρέτη, ἐκ σελίδ. 15'—541, τιμώμενος λεπτῶν 75. Εἰς τὴν **Ζάππειον Βιβλιοθήκην** ὑπάγεται καὶ ὁ τόμος, ὃν ὁ συγγραφεὺς ἐδώρησε τῷ ἐν Ἀθῆναις πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγῳ, ἐξέδωκε δ' οὗτος χορηγήσαντος τοῦ ἀοιδίμου Κ. Ζάππα τὰς τῆς ἐκτυπώσεως δαπάνας, ἀνερχομένας εἰς ἱκανὰς χιλιάδας δραχμῶν. Εἶναι δὲ ὁ τόμος οὗτος : **Φιλοθέου καὶ Εὐγενίου Ἐπιστολαί**, ἥτοι σύντομος περὶ ψυχῆς καὶ Θεοῦ διδασκαλία ὑπὸ Π. Βράϊλα Ἀρμένην, χορηγοῦντος Κωνσταντίνου Ζάππα. Σελίδ. 26'—295. Τιμᾶται δὲ δραχμῆς μόνον.

ΕΥΔΟΞΟΣ

Ο ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΣ.

Ἀξιόλογον καὶ πρωτότυπον μελέτην ἀνέγνω ἐν τῷ Ἀθήνησι Φιλολογικῷ Συλλόγῳ **Παρνασσῶ** ὁ ἐκ Χίου κ. Ἀλέξ. Μ. Καράλης περὶ **Εὐδόξου τοῦ θαλασσοπόρου** (155 π. Χ.). Ὁ κ. Καράλης, πλὴν τῆς τακτικῆς αὐτοῦ ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἐργασίας, καὶ τὰς Μούσας εὐδοκίμως θεραπεύει, τακτικῶς ἐν τῇ καλλίστῃ **Ἐβδομάδι** συνεργαζόμενος, ἄρτι δὲ συμπληρώσας καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Παπαγεωργίου ἐκδοθεῖσαν μεγάλην **Μυθολογίαν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος** τοῦ κυρίου P. DÉCHARME. Ἡ νέα αὕτη μελέτη τοῦ κ. Καράλη γνωρίζει ἡμῖν τὰς διὰ τὴν Ἀφρικὴν ἐργασίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες καὶ τοῦτον τὸν κλάδον τῆς ἐπιστήμης ἐπιτυχῶς ἐκαλλιέργησαν, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐκ Κυζίκου Εὐδόξος ὁ θαλασσοπόρος, περὶ οὗ ἰδίᾳ πραγματεύεται ἡ προκειμένη μελέτη, ἢν ἀναδημοσιεύομεν ἐνταῦθα, φρονούντες ὅτι παρέχομεν νέον, τερπνὸν καὶ χρήσιμον τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ἀνάγνωσμα.

Ἡ Ἀφρικὴ, ἡ γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλῆσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα **Λιβύη**, ἦν ἀπειροὺ ἐξερευνηταὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διέδραμον, διατρέχουσι δ' ἐτι καὶ νῦν ἐξερευνῶντες ὑπὸ πάσας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις, ἡ Ἀφρικὴ, πρὸς ἐξέτασιν τῆς ὁποίας παμπληθεῖς εἰταιρεῖαι ἰδρύθησαν καὶ πλεῖστοι τολμηροὶ ἄνδρες ἀπώλεσθησαν, ἡ ἐτι καὶ νῦν μυστηριώδης αὕτη ἡπειρος, ἥς πλεῖστα μέρη διελεύκαναν οἱ νεώτεροι περιηγηταί, εἶχε διεγείρει καὶ τὴν περιεργίαν τῶν ἀρχαίων θαλασσοπόρων. Οἱ ἐπισημώτατοι τῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα περιπλευσάντων αὐτὴν εἶναι Ἄνων ὁ Καρχηδόσιος κατὰ τὸν 5' π. Χ. αἰῶνα, Διογένης τις κατὰ τὸν α' μ. Χ. αἰῶνα, ὁ ἐκ Κυρήνης διάσημος Ἑλλῆν μαθηματικὸς καὶ γεωγράφος Ἐρατοσθένης, ὁ Πτολεμαῖος, ὁ ἐκ Κνίδου Ἑλλῆν ἱστορικὸς καὶ γεωγράφος Κτησίας, ὁ Πυθέας, ὁ ἐν ἔτει 326 πῆ διαταγῇ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου περιπλεύσας μετὰ τοῦ Νεάρχου ὄλον τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ χρυσῶ στεφάνῳ ἐπὶ τούτῳ ἀμειψθεὶς Ἀνδροσθένης ὁ Θάσιος, ὁ Τιμοσθένης, ὁ ἐξ Ἀστυπαλαίας μαθητὴς τοῦ κυνικοῦ φιλοσόφου Διογένηος καὶ κυβερνήτης τῆς νσῶς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου Ὀνσίδικριτος, ὁ Ἀρίστων, ὁ Σάτυρος, ὁ Εὐδημος, ὁ τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας Σελεύκου φίλος καὶ ἱστορικὸς Μεγασθένης, ὁ τοῦ αὐ-

του βασιλέως διάσημος ναύαρχος Πατροκλής, ο εκ Χάρακος γεωγράφος Διονύσιος, ο επί του Καίσαρος Αύγουστου άγκύρας και εις ηρωϊκούς στίχους γράψας περιγίγνισιν της Οικουμένης, ο περιφανής γεωγράφος Σκύλαξ ο Καρυανδεύς, ο εν εντολή του βασιλέως Δαρειου του Υστάσπου περιπλεύσας την Λιβύην, ο Αχαιμενίδης Σατάσπης, ο ιστορικός Πολύβιος, ο επί πλουτώ ημιζόμενος Κορίνθιος Θεοκλής, Εύδοξος ο Κυζικηνός, περι ου έσεται ημιν ο λόγος, και άλλοι.

Η Κύζικος, η υπό των Μιλθσιών εν Φρυγία ιδρυθείσα, ήτο εκ των πλουσιωτάτων και ευδαιμονεστάτων της Ελλάσσοος Ασίας πόλεων. Αλλ' η σπουδαιότης αυτής ηύξησε μάλιστα αφ' ουτου ενεκα του Πελοποννησιακου πολέμου εξέπεσον αι τε Αθήναι και η Μίλητος. Μετά την έξωσιν δε της περσικης φρουρας εν έτει 365 π. Χ. οχυρωθείσα και ενδυναμωθείσα δια της καταλίψεως της παρακειμένης Προκοννήσου, ανήστατο εις πάσαν προσβολήν, υποστηριζομένη υπό της φιλίας των βασιλέων της Περγάμου, έπομένως και υπό των Ρωμαίων. Πιστή διαρειναισα τούτοις κατά τον Γ' Μιθριδατικόν πόλεμον, καθ' ον ο Λούκιλλος το 74 π. Χ. απληθεύρωσεν αυτήν πολιορκουμένην, αντιμείθη δια προσκλήσεως πολιτικης έλευθερίας, ην απώλεσεν εν έτει 20 π. Χ. το πρώτον, ειτα δ' οριστικώς επί Τιβερίου, ως κακοποιήσασα Ρωμαίους τινάς πολίτας εν έτει δε 675 μ. Χ. εκυριεύθη υπό των Αράβων.

Όγκοδομημένη επί τινος των μικρών νήσων της μεσημβρινης άκτης της Προποντιδος, ενουμένη δε προς την Ήπειρον δια δύο γεφυρών, ειχε περι αυτήν τέσσαρας λιμένας, όπου κατέφευγον τα υπό των τρικυμιών της Προποντιδος καταλαμβανόμενα πλοία.

Επί Στραβώνος η περιμετρος αυτής ήτο πεντακοσίων σταδίων, τα δ' έτι και νυν σωζόμενα ερείπια μαρτυροῦσι περι του παρελθόντος αυτής μεγαλειου. Η Ακρόπολις, τα τείχη, το θέατρον αυτής παρὰ πάντων έπνηούντο. Ίδια όμως την προσοχήν πάντων ειλικεν ο επί της κορυφής του Δινδύμου όρους ναός της Κυβέλης.

Το πολιτευμα της Κυζικου ήτο δημοκρατικόν. Πολίται δε, εις έξ διαιρούμενοι φυλάς, έπρυτάνευον κατά διαδοχήν. Το πρυτανείον ηγειροτο εν τῷ κέντρῳ της πόλεως, οι δε πρυτάνεις κατά των Τίτων Δίδιον (ΧΙΙ, 20) ηρίστων δημοσία εντός χρυσών πινακίων υπό τα εύρεα προσύλαια αυτού.

Αι έμπορικαι της Κυζικου σχέσεις ήσαν λίαν εύρειαι, ο δε Στραβών λέγει ότι ειχε νεωσοίκους πλείους των δικασίων (ΙΒ' Η'). Το νόμισμα αυτής εκυκλοφόρει ανά πᾶσαν την Ανατολήν, τουτο δ' αποδεικνύει όπόσον εξετιμάτο η των Κυζικηνών πίστις, η δε ήμιν των κυζικηνών στατήρων είναι και νυν μεγάλην.

Εν τῇ πόλει ταύτη εγεννήθη ο Εύδοξος. Η ακριβής χρονολογία της γεννήσεώς του είναι άγνωστος, γνωρίζομεν δε μόνον ότι αφίκετο εις Αίγυπτον κατά τα τελευταία έτη της βασιλείας Πτολεμαίου Ζ' του Εύεργέτου Φύσκωνος, βασιλεύσαντος από του 146—117 έτους π. Χ. Εαν δε υποθέσωμεν ότι ο Εύδοξος, οτε αφίκετο εις Αίγυπτον, ήτο τριακονταπενταετής περι τα τέλη της βασιλείας του Φύσκωνος από του 120—117 π. Χ., θα εγεννήθη περι το 155 η 160 π. Χ.

Ο Εύδοξος ειλικε το γένος εξ ευγενών, περιεβλήθη μάλιστα και δια του αξιώματος του **θεωροῦ** και του **οπνονδοφόρου**. Εκ δε των θαπανηρών περιγηόσεων, ως εξετέλεσεν, εικάζομεν ότι ήτο εύπορος. Έτυχε δ' άγωγής λίαν επιμεμελημένης ως δε πάντες οι συμπολίται αυτού, οὔτω και ο Εύδοξος φαίνεται ότι ηκολούθησεν εν αρχῇ το έμπορικόν στάδιον. Μετέβη, ως λέγει ο Στραβών (Β, γ' 4), εις Αλεξάνδρειαν επί της βασιλείας Πτολεμαίου του Ζ', αποτελών μέρος της προσβείας, ην επεμύεν η Κύζικος, όπως παρασταθῆ εις την τέλεσιν των Κορείων άγώνων, οὔς οι Πτολεμαίοι, διατηροῦντες τα έθιμα της πατρίδος αυτών, εισήγαγον εις Αίγυπτον.

Από των αρχαιοτάτων χρόνων το ζήτημα των πηγών του Νείλου έτάρατε το πνευμα των σοφών. Κατά την εν Αίγυπτῳ διαμονήν αυτού ο Εύδοξος ησχολήθη εις την μελέτην αυτού, τυχών δε ακροάσεως παρὰ τῷ βασιλεῖ, προέτεινε ν' αναλάβη την αναζήτησιν των πηγών του Νείλου, ην πρό αυτού επεχείρησαν πολλοί άλλοι των Ελλήνων, εν οἷς και ο υπό Πτολεμαίου του

Φιλαδέλφου αποσταλεις Τιμοσθένης, ο μετά έξηκονταήμερον πλοῦν αναγκασθείς να επανέλθῃ ενεκα των ελδών, υτινα τῷ παρεκώλυον την πρόοδον, ο Αρίστων, ο Σάτυρος, ο Εύδαμος, ο Μεγασθένης, ο Διονύσιος και ο Πατροκλής.

Αλλ' όλως απροσδόκητον γεγονός εματαιώσε τον σκοπόν του Εύδοξου, οστις, αντί να μεταβῆ προς αναζήτησιν των πηγών του Νείλου, ελαβεν εντολήν υπό του Αίγυπτίου βασιλέως να διευθύνη εκδρομήν τινα εις Ίνδιαν.

Ναυαγίον τι συνέβη επί των παραλίων της Έρυθρας το πλοῖον ερρίφθη επί της παραλίας, απαν δε το πλήρωμα απωλέσθη πλην ενός, οστις, διασωθείς και φιλοξενηθείς υπό των εκεί φρουρούτων, απεστάλη εις Αλεξάνδρειαν. Ουδεις κατενόει την γλώσσαν αυτού. Επεδαψίλευσαν αυτῷ παντός ειδους περιποιήσεις, διδάσκαλοι δ' επί τούτω ετάχθησαν, όπως τῷ διδάξωσι την Ελληνικήν. Εύθως ως ηδυνήθη να γείνη καταληπτός, άφηγήθη ότι προήρχετο εξ Ίνδιών, ότι ηπατήθη περι της οδοῦ, ότι πάντες οι συμπλωτῆρες αυτού επνήγησαν, ότι δε και αυτός εμελλε να αποθάνῃ εκ της πείνης, εαν μη εδωξετο εις τας ακτάς της Αίγυπτου. Έδωκε πάσας τας αιτηθείσας περι Ίνδιών πληροφορίας και προσνέχθη. εαν ο βασιλεύς επεθύμει, να χρησιμεύσῃ ως οδηγός αποστολής εις Ίνδιαν. Ο Στραβών φαίνεται δυσπιστών εις την αφήγησιν ταύτην του Ίνδοῦ: «Τίς γάρ η πιθανότης, λέγει πρότον μόν, της κατά τον Ίνδον περιπετειας; (Β', γ', 5)» ειτα δε «περιγρόμενός τε πῶς ικανός ην μόνος κατευθύνειν το πλοῖον οὔ μικρόν ον, τά γε τηλακαῦτα πελάγη διαφειν δυνάμενον» (Β', γ', 5).

Ο Στραβών ώσαύτως απορει πῶς ο βασιλεύς ενεπιστεύθη τῷ Ίνδῷ την οδηγίαν της εκδρομής, και πῶς άρχηγόν αυτής διώρισε τον Εύδοξον, οστις αφίκετο εις Αίγυπτον ώσει εγνωρίζεν ότι τοιοῦτόν τι εμελλε να συμβῆ. Ο βασιλεύς, ακούσας τας λαμπράς περι της χώρας του ναυαγοῦ αφήγησεις και τα περι του πλούτου αυτής, φύσει δ' ών επιχειρηματικός, ενέδωκεν εις τας αιτήσεις αυτού. Ο δε Εύδοξος, καιτοι δέν ηλθεν εις Αίγυπτον επί τούτω, αλλ' ως θεωρός και σπονδοφόρος, επωφελήθη της ευκαιρίας ταύτης και ανέλαβε να διευθύνη την εκδρομήν, λαβών εντολήν παρὰ του βασιλέως όπως, ήμα αφιόμενος διανείμῃ δῶρα εις τούς κατοίκους των πόλεων και των χωρών, επανέλθῃ δε «άντιφορτισάμενος άρώματα» (Β', γ', 4).

Δυστυχώς αι περι της εκδρομής ταύτης λεπτομέρειαι έλλειπουσιν γνωρίζομεν μόνον ότι ο Εύδοξος εξεπλήρωσε την εντολήν και ότι επανήλθε κομίζων πλείστα δῶρα, ιδία πολυτίμους λίθους και μύρα, υτινα ο βασιλεύς ιδιοποιήθη, ουδεμίαν δούς άμοιβήν τῷ Εύδοξῷ.

Αποθανόντος του Εύεργέτου Β', 117 π. Χ., η χηρά αυτού Κλεοπάτρα, αναγκασθείσα να παραδῶσῃ τον θρόνον εις τον πρωτότοκον των νιών αυτής Πτολεμαίον Σωτήρα τον Β', ον έμίσει, κατάρθωσε να ηγειρη εις στάσιν τον λαόν κατ' αυτού, και να έξοριση εις Κύπρον, στέψασα αντ' αυτού τον δευτερότοκον και προσφιλή αυτήν Πτολεμαίον Αλέξανδρον. Η Κλεοπάτρα, διαφυλάττουσα τας παραδόσεις του οικου αυτής, υπεστήριζε το έμπόριον, όπως δ' ευχαριστήσῃ τούς οπαδούς αυτής, εκάλεσε τον Εύδοξον και διέταξε ν' απέλθῃ πάλιν εις Ίνδιαν. Ουτος δε εδέχθη άσμενος, διότι εμελλε να επανιδη τας χώρας, ως επεδέκθη, και ανακτήσῃ την περιουσίαν αυτου. Αλλά και περι της δευτέρας ταύτης εκδρομής γνωρίζομεν μόνον ότι κατά την επάνοδον ηναγκάσθη υπό των ετησιών ανέμων «παρενεχθῆναι υπέρ την Αιθιοπίαν (Β', γ', 4)», επί της ανατολικής της Αφρικῆς άκτης, ενθα μετέδωκε προς τούς εγγχωρίους σίτον, οῖνον και παλαθιδας.

Ουδαμῶς κατενόει την γλώσσαν αυτών, αλλα προβαίνων μετα προσοχής εις την άγνωστον ταύτην χώραν, εδημειον πάντα τα σημεία, εμελέτα τα ηθη και έθιμα των κατοίκων και συνέλεγε λέξεις τινάς αυτών, επωφελείς εις τούς μέλλοντας βραδύτερον να βαδίσωσιν επί των ιχνών αυτου. Οὔτω δε ο Εύδοξος διήνοιγε την οδδν και εισήρχετο εις σχέσεις άμέσους μετα των λαδν, οὔς ανεκάλυπτε σπουδαίας δε απέδιδε τῇ αποστειλάσῃ αυτον κυβερνήσει υπηρεσίας, γιγνόμενος αξιος άμοιβών, ως και προσεδόκα. Αλλ' όμως οτε επανήλθεν εις Αίγυπτον, η Κλεοπάτρα ειχεν αποθάνει, ο δε λαός, δια στάσεως εκθρονίδας τον πατροκτόνον Πτολεμαίον Αλέξανδρον, ειχεν ανακαλέσει εκ Κύπρου Πτολεμαίον Σωτήρα τον Β',

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα.—Τὸ Πάσχα συνέπεσε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῇ κυριακῇ 5)17 ἀπριλίου. Συχνάκις ἐπαναλαμβάνεται ὅτι ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα συμπίπτει κατὰ τὴν πρώτην κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον, τὴν γινομένην μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν. Ὁ κανὼν ὅμως δὲν εἶναι ἀκριβής ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔκφρασιν αὐτοῦ. Δέον νὰ λέγωμεν ὅτι τὸ Πάσχα συμπίπτει κατὰ τὴν πρώτην κυριακὴν μετὰ τὴν πασχαλίον πανσέληνον καὶ μετὰ τὴν 9)21 μαρτίου. Πράγματι ἡ πασχαλία σελήνη δὲν εἶναι ἡ ἀστρονομικὴ, ἡ δὲ ἡμερομηνία τῆς ἰσημερίας ὠρίσθη ὑπὸ τῶν ὑπολογισάντων αὐτὴν εἰς τὴν 9)21 μαρτίου. Τῷ 1892 ἡ ἀστρονομικὴ ἰσημερία ἐπῆλθεν ἀπὸ τῆς 8)20 μαρτίου. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ σελήνη δύναται νὰ παρουσιάσῃ διαφορὰς ἀπὸ τῆς ἀστρονομικῆς, ἀνερχομένης εἰς μίαν ἢ δύο ἡμέρας, οὕτως ὥστε ἐὰν ἐξοικισθῆμεθα ἐπὶ τῆς ἀστρονομικῆς πανσέληνου πρὸς καθορισμὸν τοῦ Πάσχα θὰ ὑπεπίπτωμεν ἐνίοτε εἰς σφάλματα. Κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος ὑπῆρχε σύμπτωσις τῆς πασχαλίου σελήνης μετὰ τῆς ἀστρονομικῆς. Ἀμφότεραι ἤρξαντο τῇ 16)28 μαρτίου· ἡ πανσέληνος ἐγένετο τῇ 31)12 ἀπριλίου καὶ τὸ Πάσχα κατὰ συνέπειαν ἐωρτάσθη τῇ ἐπικολουθησάσῃ κυριακῇ.

Τῆς πανσέληνου δυναμένης νὰ συμπέσῃ ἀπ' αὐτῆς τῆς 9)21 μαρτίου τὸ Πάσχα δύναται νὰ ἐπέλθῃ τῇ 10)22 μαρτίου. Ἐὰν δ' ἀφ' ἐτέρου ἡ πανσέληνος συμπέσῃ τῇ 8)20 μαρτίου, τοῦτέστι πρὸ τῆς ἰσημερίας, ἡ πασχαλία πανσέληνος θὰ ἐπέλθῃ μόνον τῇ 6)18 ἀπριλίου καὶ ἡ ἐπομένη κυριακὴ 13)25 ἀπριλίου ἔσται ἡ κυριακὴ τοῦ Πάσχα. Τὸ Πάσχα δύναται νὰ ἐπέλθῃ τὸ ταχύτερον μὲν τῇ 10)22 μαρτίου, τὸ βραδύτερον δὲ τῇ 13)25 ἀπριλίου. Ἡ πρώτη περίπτωσις ἐπαρουσιάσθη τῷ 1818 ἢ δὲ δευτέρα τῷ 1886. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πασχαλίον σελήνην ἡ πορεία αὐτῆς καθορίζεται ὑπὸ πολυπλόκου μεθόδου, ἐξερτωμένης ἐκ τοῦ καλουμένου χρυσοῦ ἀριθμοῦ, τῶν ἐπακτῶν, κλπ. Σήμερον προτιμᾶται πρὸς καθορισμὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ὁ κανὼν, ὃν ὁ Γκάουζ ἐγνώρισεν ἐν τῆς ὑπομνήματι τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γοττίνγκης. Ὁ κανὼν οὗτος πολυπλοκώτατος εἶναι ὁμολογουμένως καθ' ἑαυτόν, ἀλλ' ἐνέχει τὴν ἐξῆς εὐκολίαν ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἀπαιτεῖ μόνον τὴν χρῆσιν τῶν τεσσάρων παθῶν τῆς ἀριθμητικῆς. Ἰδοὺ ἐν κοινῇ γλώσσῃ ὁ κανὼν οὗτος.

1ον Διαίρεσατε κατ' ἰδίαν α) διὰ τοῦ 19, β) διὰ τοῦ 4 καὶ γ) διὰ τοῦ 7 τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἔτους καὶ καλέσατε ἀμοιβαίως τὸ κατάλοιπον ἐκάστης τῶν τριῶν τούτων διαιρέσεων, πρῶτον κατάλοιπον, δεύτερον κατάλοιπον, τρίτον κατάλοιπον :

Ἐφαρμογὴ διὰ τὸ ἔτος 1892.

Διαιροῦμεν τὸν ἀρ. 1892 διὰ τοῦ 19 καὶ εὐρίσκωμεν α) κατάλοιπον 11, εἶτα διὰ τοῦ 4 καὶ εὐρίσκωμεν β) κατάλοιπον 0 καὶ τέλος διὰ τοῦ 7 καὶ εὐρίσκωμεν γ) κατάλοιπον 2.

2ον) Προσθέσατε εἰς τὸν ἀρ. 23 δέκα καὶ ἐννέα φορές τὸ α) κατάλοιπον, διαίρεσατε τὸ ἄθροισμα διὰ τοῦ 30 καὶ καλέσατε δ) κατάλοιπον τὸ κατάλοιπον τῆς διαιρέσεως ταύτης :

Ἐφαρμογὴ.

$19 \times 11 + 23 = 232$, ὅπερ, διαιρούμενον διὰ τοῦ 30, παρέχει τὸ δ) κατάλοιπον 22.

3ον Προσθέσατε εἰς τὸν ἀριθμὸν 4 δὲς τὸ β) κατάλοιπον, τετράκις τὸ γ) καὶ ἐξάκις τὸ δ) κατάλοιπον. Διαίρεσατε τὸ ἄθροισμα διὰ τοῦ 7 καὶ καλέσατε ε) κατάλοιπον τὸ κατάλοιπον τῆς διαιρέσεως ταύτης.

Ἐφαρμογὴ.

$4 + 0 + 8 + 132 = 144$ ὅπερ, διαιρούμενον διὰ τοῦ 7, παρέχει ὡς ε) κατάλοιπον τὸν ἀριθμὸν 4.

4ον) Προσθέσατε τέλος τὸ δ) καὶ ε) κατάλοιπον καὶ θὰ εὕρητε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὃν δέον νὰ ἀριθμήσῃτε μετὰ τὴν 10)22 μαρτίου ἕνα ἀνακαλύψῃτε τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα.

Ἐφαρμογὴ.

δ) κατέλοιπον 22 + ε) κατάλοιπον 4 = 26. Ἄρα 26 ἡμέραι μετὰ τὴν 10)22 μαρτίου εἶναι ἡ 5)17 ἀπριλίου ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα.

Βεβαίως πολὺπλοκος ἡ ἀνωτέρω πρᾶξις καὶ ὅμως ὑπάρχει καὶ

εἰς ἔτι περιορισμὸς ὁ ἐξῆς : ἂν ἡ εὐρεθεῖσα χρονολογία συμπίπτῃ πρὸς τὴν 26 (ἧτοι καθ' ἡμᾶς 14) ἀπριλίου δέον ν' ἀφαιρεθῶσιν 7 ἡμέραι, ἧτοι μία ἐβδομάς πρὸς τούτους καὶ μετὰ τοῦ περιορισμοῦ ἔτι τούτου ὁ κανὼν οὗτος ἐφαρμόζεται μόνον κατὰ τὸν 10' αἰῶνα. Διὰ τοὺς δύο ἐπομένους αἰῶνας δέον ἐν τῷ ὑπολογισμῷ ν' ἀντικατασταθῶσιν οἱ ἀριθμοὶ 23 καὶ 4 διὰ τῶν 24 καὶ 5.

Ἀναμφιβόλως προτιμώτερον εἶναι νὰ συμβουλευθῇ τις τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ, ἢ εἰς τὸν αἰῶνα τοιοῦτου διὰ τοῦ ἀνωτέρω κανόνος εὐχερῶς εὐρίσκειται ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα κατὰ τὸ ἔτος ἐν τῷ μέλλοντι.

Σύγγραμμα τῆς πριγκιπίσσης Στεφανίας.—Ἐσχάτως ἐδημοσίευσεν ἐν Βιέννῃ τὸ τῆς πριγκιπίσσης Στεφανίας, συζύγου τοῦ ἀποθανόντος διαδόχου τῆς Αὐστροουγγαρίας Ροδόλφου, σύγγραμμα περὶ τῆς νήσου Λακρόμας. Ἐν βραχεῖ προλόγῳ ἐκφράζεται ἡ ἐλπίς ὅτι δυνατόν καταστήσεται νὰ προσκτιθῆται τὸ σύγγραμμα πολλοῦς φίλους διὰ τὴν γραφικὴν αὐτῆν νήσον τῆς Ἀδριατικῆς ἣτις ἦτο προσφιλεῖς θέσις, ἐν ἣ ἀπεσύρετο ἄλλοτε γηραιὸς αὐτοκράτωρ ὡς καὶ ὁ ἀποθανὼν πριγκιπὴς διάδοχος Ροδόλφος. Πρῶτον ἡ πριγκιπίσσα Στεφανία μεταγεί τον ἀναγνώστην εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχαίαν μονήν, καταδείκνυσι τὸ κάλλος τῆς τοποθεσίας, τὸν ἔκτακτον πλοῦτον τῶν ἀνθῶν, τῶν φυτῶν καὶ τῶν δένδρων καὶ περιγράφει τὴν θάλασσαν ὑπὸ τὸ ἡλιακὸν φῶς καὶ ἐν τριχυμῇ, ὃν τρόπον παρετήρησε αὐτὴν πρὸ ἐτῶν ὡς εὐτυχῆς σύζυγος καὶ μήτηρ. Ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς προστίθενται πολλοὶ ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις μετὰ τῆς νήσου συνδεόμεναι. Ὅντως ἡ πριγκιπίσσα λέγει πῶς Ριχάρδος ὁ Λεοντόθυμος, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς τρίτης σταυροφορίας τῷ 1190 καὶ μόλις διαφυγὼν τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ναυαγίου ἠῤῥατο, ὅπουδῆποτε κἂν ἐτίθει ἀσφαλῶς τὸν πόδα μετὰ τὴν θύελλαν ἐκεῖνην, νὰ ἰδρῦσθαι ἐκεῖ οἶκον τῷ Θεῷ. Ἀσφαλῶς λοιπὸν εἰς Λακρόμαν ἀποβάς θὰ ἐτήρει τὴν ὑπ' αὐτοῦ δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν ἂν ἡ τῆς Ραγούζης γερούσια μὴ παρεκάλει αὐτὸν νὰ ἰδρῦσθαι τὸν ναὸν ἐν Ραγούζῃ, καθόσον ἡ Λακρόμα ἐσομένονο ἦδη ἐπὶ τῆς κτήσεως ναοῦ καὶ μονῆς. Οὕτως ἰδρῦσθαι ὁ λαμπρὸς ἐν Ραγούζῃ μητροπολιτικὸς ναὸς, ὅστις δεῖκνυται εἰσεῖτι ὡς τὸ λαμπρότατον μνημεῖον τῆς πόλεως ἐκεῖνης. Ἀναμφιβόλως τὰ τὸ ἔργον κοσμοῦντα σχεδιαγραφήματα τοπίων τῶν κοτιῶν μερῶν τῆς νήσου, θὰ παροτρύνωσι πολλοὺς εἰς ἐπίσκεψιν τῆς νήσου κατὰ τὰς θερινὰς αὐτῶν ἐκδρομὰς.

Οἱ οἰκοὶ τῶν Παρισίων.—Κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1890 ὑπῆρχον ἐν Παρισίῳ 84.083 ἀκίνητα, οἱ εὐτοχοῦς ἰδιοκτῆται τῶν ὁποίων διανέμονται κατ' ἔτος τὸ ποσὸν 782 ἑκατομμυρίων ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ, παριστὰν τὸ ἀντίτιμον τῶν ἐνοικίων. Ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἀκινήτων τούτων αὕτη ὑπερβαίνει τὰ 11 δισεκατομμύρια (11,015,151,700 φρ.). Ἡ Συνοικία τῆς Εὐρώπης ἀντιπροσωπεύει καθ' ἑαυτὴν τὸ ποσὸν 500 περίπου ἑκατομμυρίων διὰ 1216 ἀκίνητα. Ἐν τῷ ἀριθμῷ δὲ τούτῳ τῶν 11 δισεκατομμυρίων δὲν συμπεριλαμβάνονται 395 ἰδιοκτησίαι ἀνήκουσαι εἰς τὸ κράτος, εἰς τὸ διαμέρισμα καὶ εἰς τὴν πόλιν, πάντων τούτων δαπανησάντων βεβαίως δισεκατομμυρίᾳ τινα πρὸς ἴδρυσιν αὐτῶν.

Γαλλικὰ δάνεια.—Ἡ τιμὴ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τελευταίου δανείου τῶν 870 ἑκατομμυρίων εἶχεν ὀρθῶς εἰς τὰ 92 φρ. 55 ἐν. Οὐδέποτε ἡ Γαλλία ἐποίησατο ἔκκλησιν πρὸς τὴν δημοσίαν πίστιν ὑπὸ ὄρους τοσοῦτον εὐνοϊκοῦ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον. Ἡ βελτίωσις τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς πίστεως τῆς Γαλλίας οὐδέποτε ἐξεδηλώθη ἀριδηλότερον.

Ἰνα δὲ σχηματίσῃ τις ἰδέαν περὶ τῆς τοιαύτης βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς πίστεως παρατιθέμεθα ὥδε ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐκδοσιν τοῦ τελευταίου δανείου 3 0/0 εἰς τὰ 92.55 τὸν κατάλογον τῶν εἰς διαρκῆ χρεώγραφα δανείων, ἄτινα συνωμολόγησεν ἡ Γαλλία ἀπὸ τοῦ 1816 μετὰ τῆς ἀναλόγου ἐκάστῳ τιμῆς.

Ἐπὶ τῆς Παλιγορθώσεως.

1 μαίου 1816	πρὸς 5 0/0	τιμὴ ἐκδόσεως	57.26
1817 καὶ 1818	»	»	57.51
9 μαίου 1818	»	»	66.50
9 ὀκτωβρίου 1818	»	»	67.50
9 αὐγούστου 1821	»	»	85.55
10 ἰουλίου 1823	»	»	89.55
12 Ἰανουαρίου 1830	πρὸς 4 0/0	τιμὴ ἐκδόσεως	102.07

Ἐπὶ τῆς μοναρχίας τοῦ ἰουλίου.

49 αὐγούστου 1831	πρὸς 5 0/0	τιμὴ ἐκδόσεως	84.
1831	»	εἰς τὸ ἄρτιον	
8 αὐγούστου 1832	»	τιμὴ ἐκδόσεως	98.50
48 ὀκτωβρίου 1844	» 3 0/0	»	78.52
9 δεκεμβρίου 1844	»	»	84.75
10 νοεμβρίου 1847	»	»	75.25

Ἐπὶ τῆς δευτέρας δημοκρατίας.

Διάφορα δάνεια	πρὸς 5 0/0	τιμὴ ἐκδόσεως	75.25
----------------	------------	---------------	-------

Ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοκρατορίας.

Μάρτιος 1854	μέρος πρὸς 4 1/2 0/0	τιμὴ ἐκδόσεως	92.50
»	» 3 0/0	»	65.25
Ἰανουάριος 1855	» 4 1/2 0/0	»	92.
»	» 3 0/0	»	65.25
Ἰούλιος 1855	» 4 1/2 0/0	»	92.25
»	» 3 0/0	»	65.25
Μάιος 1859	» 4 1/2 0/0	»	90.
»	» 3 0/0	»	60.50
1857, 58, 59, 60, 61	» 3 0/0	»	69.10
31 δεκεμβρίου 1859	»	»	75.
1862	»	»	66.49
1864	»	»	66.30
1868	»	»	69.25
1869	»	εἰς τὸ ἄρτιον	
1870	»	τιμὴ ἐκδόσεως	60.60

Ἐπὶ τῆς τρίτης δημοκρατίας.

1871	πρὸς 5 0/0	τιμὴ ἐκδόσεως	82.50
1872	»	»	84.50
1886	» 3 0/0	»	79.80
14 νοεμβρίου 1887	»	»	80.10
24 φεβρουαρίου 1888	»	»	83.43
1 νοεμβρίου 1888	»	»	82.51
10 ἰανουαρίου 1891	»	»	92.55

Τὰ δύο δάνεια 5 0/0 τοῦ 1871 καὶ 1872 ἐγένοντο πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐδάφους.

Τὸ δάνειον τῆς 10 ἰανουαρίου (ν. ἡ.μ.) 1891 ἐκαλύφθη 16 1/2 φορὰς.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ο ΠΑΤΗΡ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Αἱ ἀναγνώσεις αὐται, ἃς ἐποίησεν ὁ Ἡρόδοτος, παραβάλλονται πρὸς τὰς πάλαι «ἐπιδείξεις» τῶν Σοφιστῶν, ὧν διέφερον αὐταὶ βεβαίως οὐ μόνον κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν μορφήν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸν κατατεινόμενον σκοπὸν. Καίτοι δὲ ὑψίστανται αἱ διαφοραὶ αὐταί, οὐχ ἦτον ὅπως αἱ προκείμεναι ἀναγνώσεις πρὸς τὰς ἐπιδείξεις τῶν Σοφιστῶν τὴν δε τὴν σχέσιν κοινὴν, ὅτι δηλ. ὁ Ἡρόδοτος προεἶλετο ἐν αὐταῖς ἀνάλογον τῆς ἕλης καὶ τῆς γλώσσης διάταξιν, ὅπως δυνθῆ ὡτὼ νὰ συγκρατήσῃ καὶ ἀναρριπίσῃ τὴν τε προσοχὴν καὶ τὸ διαφέρον τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ, ὧν τὴν ἐπιδοκιμασίαν καὶ τὸν ἔπαινον ἐπεδίωκεν, ὡς καὶ οἱ Σοφισταί, χωρὶς ὅμως νὰ θυσιάσῃ χάριν τοῦ ἐπαινοῦ τούτου τὴν ἐν ταῖς ἀναγνώσεσιν ὑπάρχουσιν ἱστορικὴν ἀλήθειαν¹. Ἡ συγγένεια δ' αὐτῆ τῶν ἀναγνώσεων τοῦ ἱστορικοῦ

πρὸς τὰς τῶν Σοφιστῶν ἐπιδείξεις πρόδηλος τυγχάνει καὶ οὐδὲν τὸ παράδοξον ἐνέχει, διότι, ἀφοῦ τοσοῦτω σπουδαίως καὶ γενικῶς ἐπέδρασεν ἡ σοφιστικὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ τὸν περὶ τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους χρόνους ἀκμάσαντα ἱστορικόν¹, ὅστις πολλαχῶς ἀποδεικνύεται ἔχων κοινὴν μετὰ τῶν Σοφιστῶν δυνάμειαν. Τούτου δ' ἕνεκα παραβάλλεται πρὸς τοὺς ἀπάτριδας, τρόπον τινά, ἐκείνους καὶ δεινοὺς περὶ τὸ λέγειν Σοφιστάς, τοὺς ἐπισκεπτομένους τὰς διαφόρους ἑλλν. πόλεις καὶ κέρδη καὶ δόξαν θηρεύοντας, σοφιστῆς καὶ αὐτὸς οἶνει τῆς ἱστοριογραφίας καλούμενος. Ὁ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου γινόμενος χαρακτηρισμός, ὅτι τὸ εἰαυτοῦ ἔργον ἔγραψεν οὐχὶ ὡπως προκαλέσῃ βραβεῖα καὶ τιμὰς διὰ πανηγυρικῆς ἀπαγγελίας αὐτοῦ ἐν δημοσίαις ἀγῶσι καὶ πανηγύρεσιν, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ ἔπραττον, ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως παραμείνῃ τούτο αἰώνιον κτῆμα², περιλαμβάνει βεβαίως ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ ἱστορικοῦ ἀσχοληθέντας ἐδάφους, ἐπομένως δὲ καὶ τὸν Ἡρόδοτον αὐτόν, ὁ ἱστορικὸς ὅμως οὗτος, μεθ' ὅλον τὸν Θουκυδίδειον τούτον χαρακτηρισμὸν, δὲν παρέμεινε προσηλωμένος ἐπὶ τῆς πρώτης ἐκείνης τοῦ ἔργου του συνθέσεως καὶ διατάξεως, ἀλλὰ μετέβαλεν αὐτὸ βραδύτερον ὑπὸ τῆς πείρας ὀδηγούμενος καὶ ἐτελειοποιήσεν ἐν καθοδτικῆν ἡδὴ τοῦ βίου ἡλικίᾳ. Πρὸς τοῦτο δ' εὗρεν ἐν Ἀθήναις, τῆ δευτέρᾳ ταύτῃ πατρίδι αὐτοῦ, ἐκτὸς δόξης καὶ ἀμοιβῶν, καὶ ἐδάφος προσφορώτατον, ἐνθα ἐτελειοποιήθη καὶ ἔδρασεν. Ἡ πόλις αὕτη ὑπὸ τὴν ἀμέριστον ἀρχὴν τοῦ Περικλέους ἀπὸ μακροῦ ἦδη διατελοῦσα, ἀπέβη περὶ τοὺς χρόνους τούτους κέντρον συμπάσης τῆς Ἑλλάδος περιφανέστατον, ἐν ᾧ ἐσφύζεν ὁ πνευματικὸς πάντων τῶν Ἑλλήνων βίος. Τὰ λαμπρὰ καὶ ἐνδοξα κατορθώματα τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, τὰ κατὰ τὴν δεκαετηρίδα τῶν Περσικῶν πολέμων συντελεσθέντα, ἔδωκαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην, τὴν ποίησιν καὶ φιλοσοφίαν τὴν ἀνέφικτον ἐκείνην πτῆσιν, ἧτις παρήγαγεν ἔργα ἀθάνατα ἐς αἰεὶ καὶ ἀθάρατα ἐν Ἀθήναις πρὸ πάντων· διότι ὅπως νικηφόρος ἴστατο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀγῶνος ἢ τοῦ Κέρκροπος πόλις καὶ δικαίως ἔθεωρεῖτο μεθ' ἑκατονταετηρίδας ὅλας ὡς ἡ σῶτεραι συμπάσης τῆς Ἑλλάδος, οὕτως αὕτη μόνη βαθύτατα συνηρθάνθη τὸν μέγαν ἐκείνον τοῦ Περικλέους αἰῶνα. Εἶνε ἐκείνη, ἧτις ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλέα ἐπέβη τῶν πλοίων, ὅπως κατατροπώσῃ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς βαρβάρους, ἐνῶ οἱ ἐν αὐτῇ ἰδιογνώμονες γέροντες ἐνεκλείοντο εἰς τὴν Ἀκρόπολιν πρὸς σωτηρίαν, ἢ Σπάρτη καὶ αἱ λοιπαὶ δωρικαὶ πολιτεῖαι ἐμάχοντο μετ' ἀκαρπον ἡρωισμόν ἐν Θερμοπύλαις τευχίζόμεναι ἅμα ὀπισθεν τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ ἡ Κόρινθος ἐκρύπτετο ἀφανῆς καὶ ἀσημος. Δικαίως ἄρα αἱ Ἀθῆναι ἀπέλαυον παρὰ πᾶσαν ἄλλην πόλιν τοὺς καρποὺς τῆς δόξης τῶν χρόνων τούτων, οὐχὶ τόσον διότι ἡ πόλις αὕτη ἦρχε πολιτικῶς τῆς Ἑλλάδος πάσης, ἐπειδὴ ἡ ἐξουσία αὕτη μετ' οὐ πολὺ τῇ ἀφῆρθη πάλιν, ὅσον διότι ἠγεμόνευεν ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ, τέχνῃ καὶ ποιήσει, ἀποβάσα ἡ πανελλήνιος, οὕτως εἰπεῖν ἐστία αὐτῶν, ἀφ' ἧς μάλιστα ἠγωνίζοντο ν' ἀποσπασθῶσιν αἱ λοιπαὶ τῆς Ἑλλάδος πολιτεῖαι, μάλιστα ἐσπευδον ν' ἀποσχισθῶσιν ἀπὸ τοῦ γενικοῦ πολιτισμοῦ, οὐ ἢ ἔδρα ἦτο ἐν Ἀθήναις³. Τοιαύτη ἐν ἀσθενεστάτῃ σκιαγραφίᾳ ἡ τῶν Ἀθηνῶν πνευματικὴ κατάστασις, ὅτε διέτριβε διπνεκῶς σχεδὸν ἐν αὐτῇ ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις, ἐκτὸς τοῦ Περικλέους καὶ Σοφοκλέους, ἐγνώρισε καὶ πνευματικῶς συνεδέθη καὶ μετὰ τῶν ἀρίστων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καλλιτεχνῶν καὶ φιλοσόφων, οἶον τοῦ Φειδίου, Δάμωνος τοῦ σοφιστοῦ καὶ μουσικοῦ, Ζήνωνος

μαράτου (VI, 51. 61--70), Γλαύκου τοῦ Σπαρτιάτου (VI, 86), Τιταμένου τοῦ Ἡλείου (IX, 33--36), Ἡγησιστράτου τοῦ Ἡλείου (IX, 37 ἐξ.), Εὐθύμου (IX, 93), τὰς ἐρωτικὰς δολογραφίας τοῦ Ξέρξου (IX, 108 ἐξ.) καὶ τὰ περὶ Ραμφινίτου (II, 121 ἐξ.). Πάντα ταῦτα διατάσσονται μὲν κατ' ἰδιόζοντα τῷ Ἡρόδοτῳ τρόπον, ἀλλὰ δὲν ἀρίστανται τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, περὶ ἣν στρέφεται ἐκάστη διήγησις, ὡς περὶ πυρῆνα.

1) Ἄν ὁ Ἡρόδοτος ἐγεννήθη μεταξὺ τοῦ 490 καὶ 480 π. Χ., ὡς εἴδομεν, καὶ ὁ Σοφιστῆς Πρωταγόρας δὲν ἀπέχετο πολὺ, ἀλλ' εἶναι σύγχρονος αὐτοῦ· ἴδ. Ueberweg's Grundriss der geschichte der Philosophie, bearbeitet. von M. Heize I. 1886. σ, 95.

2) I, 22. «κτῆμα τι ἐς αἰεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ζῆσκειται.» Πρβλ. Λουκιαν. «Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν.» § 42.

3) J. Overbeck : Geschichte der Griechischen Plastik : Leipzig 1881. I, σ, 243-244.

1) Πρβλ. τὰ προηγούμενα περὶ Ἀρίωνος (I, 24), Πολυκράτους (III, 39-47. 56-60. 122-125), Περιάνδρου (III, 48-53. V, 92), Δη-

τοῦ. Συνεκέντρωσε λοιπὸν τούντεῦθεν ὁ ἱστοριογράφος τὴν προδοχὴν καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ εἰδέναι ἐπιθυμίαν ἔστρεψεν εἰς ἐξέτασιν τῆς ἱστορίας τῶν διαφόρων φύλων καὶ τῶν συνθηκῶν, ὡς αἱ πόλεις αὐταὶ ἰδρύθησαν, εἰς ἀκριβῆ ἀθήγησιν τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ περιπετειώδους βίου τῶν ἐξοχωτέρων ἐν ταῖς πόλεσι γενῶν, καὶ συνελόντι εἰπεῖν οἱ ἀπαύστως διαλεγόμενοι Ἴωνες ἔστρεψαν τὰ γοργὰ καὶ συνετὰ αὐτῶν ὄμματα εἰς εὐρεσιν νέας ὕλης, διδούσης ἀφορμὴν εἰς σκέψιν καὶ πραγματείαν. Οὕτω δ' ἔγραψαν Κάδμος ὁ Μιλήσιος, Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς καὶ ἄλλοι ἐν ξηρᾷ χρονολογίᾳ γλώσσει κτίσεις καὶ ἱστορίαν τῶν γενεθλίων αὐτῶν πόλεων². Ἐν ὅμως ἐπὶ τὰ πρόσω σημαντικῶν βῆμα ποιούσιν οἱ ἐν Μικρασίᾳ καὶ δὴ οἱ ἐν Μιλήτῳ, τῇ πλουσίᾳ ταύτῃ διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ἀκμαίας τέχνας μεγαλοπύλαι ἐγκατεστημένοι Ἴωνες, οἵτινες πρῶτοι ἐν Ἱστοριογραφίᾳ ἤρξαντο περιγράφοντες ξένας χώρας καὶ λαούς, τὰ ἦθη καὶ τὴν Ἱστορίαν τῶν λαῶν τούτων, καὶ ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν οὗτοι πρῶτοι ἐθεμελίωσαν τὰς ἀρχὰς τῆς γεωγραφίας καὶ ἐθνογραφίας, τοὺς δύο τούτους σπουδαιότατους ἐν τῇ Ἱστοριογραφίᾳ παράγοντας. Πρῶτος δὲ τῶν μὴ τὸν ὄδον ταύτην φαίνεται Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος, ὅστις, ὡς καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἡρόδοτος, αὐτοπροσώπως³ εἶχε περιηγηθῆναι μέγα μέρος τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ὃν περιέγραψεν ἐν συγγράμματι τινι «Περιοδῶ γῆς» ἐπιγεγραμμένῳ μετὰ ξηρᾶς μὲν ἀθηγησῶς καὶ στεγνοῦ ὕφους, ὡς ἐκ τῶν περιωθέντων ἀποσπασμάτων ἐστὶν εἰκάσαι, πάντως ὅμως μετὰ βασάνου ἀδιαφιλονεικίτου περὶ τῆς ἀληθείας. Οὕτως ἐν ἀποσπασματί τινι φέρονται ταῦτα⁴: «Ἐκαταῖος τάδε γράφω, ὡς μοι ἀληθῆ δοκεῖ εἶναι: οἱ γὰρ Ἑλλήνων λόγοι πολλοὶ τε καὶ γελοιοί, ὡς ἐμοὶ φαίνονται εἶσι». Ἄν δὲ τὸ γελοῖον τοῦτο ἐστρηζέτο ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἀντιφάσεων ἢ ἐπὶ ἐσωτερικῶν ἀπιθάνων λόγων, μένει ἄγνωστον⁵. Πρὸς δὲ τοὺς μύθους μετεχειρίσθη ὁ Ἐκαταῖος ἐξ ἐκείνης ἐτι τῆς ἐποχῆς τὴν ἀλληγορικὴν ἐξηγήσιν, δι' ἧς μετέβαλλε τὰ μυθικὰ θαύματα εἰς φαινόμενα φυσικά. Οὕτω π. χ. ἰσχυρίζετο, ὅτι ὁ Κέρβερος δὲν ἦτο ἄλλο τι ἢ ὄψις ἐμφωλευῶν κατὰ τὸ Ταίναρον⁶. Πλὴν δὲ τοῦ ἀνωτέρω συγγράμματος ἀποδίδεται αὐτῷ καὶ ἕτερον «Ἱστορία» ἢ «Γενεαλογία» ἐπιγραφόμενον καὶ περὶ τῶν ψυλετικῶν τῶν Ἑλλήνων μύθων πραγματευόμενον, ἐν ᾧ ἐλευθέρως μὲν κρίνει τὰ περὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων παλαιὰ ἐκείνα μυθεύματα, οὐχ' ἦτονον ὅμως καὶ παρὰ τὸ δέον πιστεύει ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν γνησιότητα τῶν παραδεδομένων γενεαλογιῶν, αἵτινες ἀπὸ προγόνου εἰς πρόγονον ἀνέβαινον μέχρι τῶν μυθικῶν χρόνων, ἀφοῦ ἐπλεξεν αὐτὸς ὑπὲρ ἑαυτοῦ γενεαλογίαν, καθ' ἣν ὁ δέκατος ἕκτος τῶν προγόνων του ἦτο θεός⁷. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ Ἐκαταῖος εἶναι ὁ σπουδαιότατος μεταξὺ τῶν προδρόμων τοῦ Ἡροδότου⁸.

Ἐπὶ ὁμοίῳ ἐδάφει ἠσχολήθησαν καὶ ἄλλοι, ὧν οἱ ὀνομαστότεροι εἶναι Ἑλλάνικος ὁ Μυτιληναῖος, Διονύσιος ὁ Μιλήσιος καὶ Σάνθος ὁ Λυδός, ἀρχαιότεροι σύγχρονοι τοῦ Ἡροδότου. Ὁ δὲ Ἑλλάνικος, ὁ γράψας τὰ μεταξὺ τῶν Μυδικῶν καὶ τοῦ Πελοπον. πολέμου συμβάντα, εἶναι ὁ πρόδρομος τοῦ Θουκυδίδου.

Μεθ' ὧν δὲ τὴν ποικίλιαν τῆς ἰδιοφυίας ἐκάστου τῶν συγγραφέων τούτων, μεθ' ὧν τὴν διαφορὰν τοῦ ἀντικειμένου καὶ τοῦ τρόπου τῆς παραστάσεως αὐτῶν, ἐν τούτοις πάντες ὑπάγονται ὑπὸ τὸν αὐτὸν χαρακτηρισμόν, διότι πάντες παρειδύγον τὴν κριτικὴν ἐρευναν καὶ ἐντεχνον συνήθως τοῦ λόγου πλοκὴν ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἔργοις, ἐνθα συνεπεδῶρευσαν ξηρὰς πολλακὰς καὶ ἀγόνους μυθικάς, ἱστορικάς, γεωγραφικάς καὶ ἐθνογραφικάς εἰδήσεις, ἄνευ τερπνῆς συνθέσεως καὶ διατάξεως τῆς ὕλης καὶ ἄνευ ἐκθέσεως τοῦ γενικοῦ τῶν ἔργων αὐτῶν σκοποῦ, ἀπο-

βλέποντος κυρίως ἐν τῇ ἱστοριογραφίᾳ εἰς ἠθικὴν καὶ πολιτικακὴν τῶν ἐθνῶν συγκρότησιν. Πάντες οἱ ἀρχαῖοι οὗτοι, οἱ πρὸ τοῦ Ἡροδότου ἀκμάσαντες ἱστορικοὶ, περιλαμβάνονται ὑπὸ ἐν κοινὸν ὄνομα καὶ καλοῦνται **λογογράφοι** παρὰ Θουκυδίδη¹, μολονότι ἡ λέξις λογογράφος δὲν εἶχε τὸ πάλαι τοιαύτην στενὴν καὶ ἀκριβῆ σημασίαν², διότι οἱ ἀρχαῖοι **λόγον** ἐκάλουν πᾶσαν διὰ στόματος ἢ γραφῆς γενομένην ἀθήγησιν ἐν περὶ λόγῳ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἡρόδοτος καλεῖ τὰ διάφορα τῆς ἱστορίας του μέρος **λόγους** καὶ ὅλον ὁμοῦ τὸ ἔργον του **λόγον**³, τὸν δὲ Ἐκαταῖον ἀποκαλεῖ **λογοποιόν** ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐποποιόν· ὁμοίως ὅμως **λογοποιόν** ἀποκαλεῖ καὶ τὸν ποιητὴν τῶν μύθων Αἰδωπον· ἐν δὲ ταῖς Ἀθηναίαις βραδύτερον **λογογράφοι** ἐκαλοῦντο οἱ συγγράφοντες λόγους δικανικοὺς ἀπαγγελλομένους ἐνώπιον δικαστηρίων ὑπὸ τῶν διαδίκων⁴. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ ὅρος οὗτος ἀπέβη εὐχρηστος ὡς περιλαμβάνων ὑπὸ τὸ ὄνομα «λογογράφους» πάντας τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας χρονολογούς⁵.

(Ἀκολουθεῖ).

ΟΙ ΤΗΣ ΣΙΔΩΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΙ

(Ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Μουσεῖῳ Κωνσταντινουπόλεως).

Ὁ κ. Γεώργιος Περὶ ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἐν τῇ **Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων** μακρὰν πραγματείαν περὶ τῶν τῆς Σιδῶνος ἐλληνικῶν σαρκοφάγων τῶν ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ ἐναποτεθειμένων μουσεῖῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὗτινος ἐξαιρεῖ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν, πλέκων καὶ τὸν στέφανον τοῦ ρέκτου αὐτοῦ διευθυντοῦ. Ἡ πραγματεία αὕτη ἔχει ὧδε:

ὑπάρχουσι μουσεῖα ἐνδιαφέροντα μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν μνημείων, ἅτινα περιλαμβάνουσιν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα ὡς τὸ Λοῦβρον τὸ Βατικανικὸν κλπ. ἅτινα ἅμα ὡς προσπελάσῃ τις αὐτοῖς καὶ εἰσδύσῃ εἰς ταῦτα θέλωσι τὸ πνεῦμα ὡς ἐκ τοῦ ἐπιβλητικοῦ τῆς θέσεως ἐν ἧ ἴδρυνται καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ αὐτῶν κάλλους. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀριστάτατον μουσεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Τσινλί-κίτσικ, ἧτος «περίπτερον φαγεντιανῶν». Ὁ ἐν Τουρκίᾳ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνασκαφῶν διευθύνων καὶ τὴν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐπιμέλειαν ἐπιπεφορτισμένος Χαμὸν βέης, ἀπόφοιτος τῆς ἡμετέρας σχολῆς τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ ἐπιδέξιος ζωγράφος, πολλὴν ἐπεδείξατο τὴν καλαισθησίαν ἐκλέξας τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ὡς ἀντάξιον ἄστυλον τῶν πολυτίμων κοσμημάτων τῶν ἀγγείων τῶν ὀρειχαλκίνων εἰδῶν καὶ τῶν μαρμάρων, ἅτινα ἀπὸ τεσσαρακονταετίας ὄλης προσαχθέντα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἦσαν τὸ πρῶτον συσσεσωρευμένα ἐν αἰθούσῃ καὶ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ὀπλοστασίου τῆς Ἀγίας Εἰρήνης. Τὰ καλλιτεχνήματα ταῦτα, ἅμα ὡς συντηροῦσθαι καὶ ἐταξιθετῆσθαι ἐν τόπῳ φωτεινῷ καὶ εὐρυχώρῳ, εὐρέθησαν ἀποτελοῦντα συλλογὴν ἀληθῶς σπουδαίαν, συλλογὴν διηλεκτῶς ἀξιοσημείωτην, χάρις εἰς τὴν ἀκμάτην δραστηριότητα τοῦ συντηροῦντος αὐτὴν, τοῦ ἀείποτε ἐτόιμου ν' ἀναλάβῃ πρὸς πλουτισμὸν αὐτῆς μακρὰ καὶ κοπιώδη ταξείδια καὶ ἀνασκαφάς, ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διεύθυνσιν τελουμένας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἐν Συρίᾳ. Τὸ Τσινλί-κίτσικ χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1466 καὶ εἶναι τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα, ὅπερ ἤγειραν οἱ Τούρκοι ἐν Κωνσταντινουπόλει κατοπιν τῆς ἀλώσεως. Ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ρυθμικῆς αὐτοῦ βάσεως καὶ ὡς ἐκ τῆς πολυτελείας τοῦ κόσμου αὐτοῦ τιμᾶ τὸν ἐκ τῶν ἰδρύσαντα αὐτὸ ἀρχιτέκτονα καὶ ἰδίᾳ τοὺς κε-

1) Müller Ἱστορ. Ἑλλήν. φιλολογ. I, σελ. 391.

2) E. Curtius: Griech. Gesch. II, σ. 270.

3) Ἡροδ. II, 143. — V, 36.

4) Hekataeos Fr. 332. Ἐκδ. Didot.

5) Grote: Gesch. Griechenlands. I, σ. 270.

6) Müller: Ἱστορ. Ἑλλήν. Φιλολ. I, σ. 393. — Πρὸς ἐπίρους ὅμως τῶν μύθων τούτων φαίνεται εὐνοϊκῶς διακειμένος ὁ συγγραφεὺς, ὡς π. χ. πρὸς τὸν μῦθον περὶ ἡμιλοῦντος κριού, ἐφ' οὗ ὁ Φριξὸς διεπέρασε τὸν Ἑλλήσποντον. Πρβλ. Grote: Ges. Gr. I, σ. 270.

8) Ἡροδ. II, 143. — πρβ. Müller: Ἱστ. Ἑλ. Φιλ. I, σ. 394.

7) V, 36, 125. VI, 137.

1) I. 21. — Πρβλ. E. Curtius: Griech. Gesch. II, σ. 270.

2) Πρβλ. Müller Ἱστορ. κλ. I, σ. 398.

3) Πρβλ. II, 122. — VI, 19. — VII 152.

4) Πρβλ. II, 143. — V, 36, 125.

5) Πρβλ. II, 134.

6) E. Curtius: Griech. Gesch. II, σ. 286.

7) Id. Müller, Ἱστορ. κλ. I, σ. 398.

ή περιβολή, τὰ ὄπλα καὶ ἄλλα ἐξαρτήματα, πάντα ἦσαν κεχρωματισμένα. Ἐνια τῶν χρωμάτων ἰδίᾳ δὲ τὰ κυανᾶ καὶ τὰ ἐρυθρᾶ διετήρησαν ἐν μέρει μοναδικὴν ζωηρότητα. Εἰσέτι διασώζει ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τὴν ἐντύπωσιν λεπτοῦ χρωματισμοῦ, μεταξὺ τοῦ ροδίνου καὶ τοῦ κινναβάρους, ὅπερ, ἐν μιᾷ τῶν θηρευτικῶν σκηνῶν στολιζει διὰ τοῦ ἄνθους αὐτοῦ μανδύαν, θεθεμιμένον ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἐνὸς τῶν προσώπων. Ἄλλ' οὐχὶ ἐνταῦθα μόνον ἔγκειται ἡ μόνη ἀξία τοῦ ἔργου. Ὁ γλύπτης, ὅστις κατήρτισε τὰς παραστάσεις ταύτας εἶχε σπανίαν ἐφευρετικότητά· οὐδὲν ποικιλλότερον τῆς διατάξεως τῶν ὁμίλων αὐτῶν. Αἱ κινήσεις τῶν μορφῶν τούτων ἐνέχουσι πῦρ, ἐλευθερίαν, προδίδουσαν τόλμην, μὴ χωροῦσαν ὅμως μέχρι τοῦ ὑπερβολικοῦ. Καὶ ὑπὸ ἄλλας ἐπόψεις τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται, ὡς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ σχήματος π. χ. ὅπερ καίπερ νέον πολὺν ἐνέχει τὸν πλοῦτον ἐν τῇ ἀπλότητι. Ἐν ταῖς παραστάσεσιν ἀνακαλύπτεται βιβεῖα ἐπίγνωσις τῆς ζωῆς εἰκόνας, θεθεμιμένη εἰς χρῆσιν πλουσίας καὶ λαμπρᾶς φαντασίας· οὕτως οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως παρατηρεῖται ἐπὶ μιᾷ τῶν παρεῖων παραστάσεσιν τόσον δυσάρετος οἷα ἡ λέοντος, ἐμβάλλοντος τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νώτων ἵππου· τούναντι ἡ ἔλαφος εἶναι πιστὴ ἀπομίμησις τοῦ πρωτοτύπου καὶ τοῦτο διότι ὁ γλύπτης οὐδέποτε εἶδε λέοντα, ριπτόμενον ἐπὶ τῆς λείας αὐτοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνο τὸ ὄπλον παρετήρησαν καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦτο ἀπετύπωσε μετ' εἰλικρινοῦς ζωηρότητος· κέκτηται πλέον τὴν καλαιότησιν ἀν τῆς πραγματικότητος καὶ ἀρύεται ἐκ ταύτης λαμπρὰν ἔμπνευσιν. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ ἵππικοῦ τὸ ἔλαφος εἶναι ὀλόκληρον ἐστρωμένον διὰ πτωμάτων· μεταξὺ τῶν ἐξηπλωμένων καὶ τεταμμένων βραχίωνων, δύο ἢ τρεῖς κεφαλαὶ νεκρῶν ἀνατρέπονται ἐπὶ τοῦ βάρους, ἔχουσαι ἀνοικτὸν τὸ στόμα μετ' ὅλης τῆς φρίκης τοῦ τελευταίου στεναγμοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΜΕΤΖΓΚΕΡ.

Ὁ ἰατρός, εἰς τὴν διὰ προστριβῆς θεραπείαν τοῦ ὀποίου πλεῖστοι ὄσοι μὲν καθ' ἡμέραν ἐν Βιησβάδεν ὑποβάλλονται καὶ τὴν ἰατρικὴν ἀρωγὴν τοῦ ὀποίου καὶ αὐτὴ ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας ἐπεκαλέσθη, ἐφ' ἱκανὸν ἐν Βιησβάδεν ἄλλοτε πρὸς τοῦτο παραμείνασα, ὁ ἰατρός τέλος ὄν πρὸ ὀλίγου ἔτι ἡ τσαρίνα εἰς Πετρούπολιν μετεκαλέσατο, ἐπίσης εἰς τὴν διὰ προστριβῆς θεραπείαν τὴν ἀνάκτησιν τῆς υγιείας αὐτῆς ἀναζητήσασα, ἣν ὁ διάσημος δόκτωρ Μέτζγκερ, διαμείνων ἐν Βιησβάδεν, ὀλλανδὸς τὴν καταγωγὴν καὶ ἔχων περιεργὸν ἱστορίαν, ἣν δι' ὀλίγων ἐν τοῖς κατωτέρω συνοψίζομεν.

Ὁ ἰατρός, εἰς ὃν ἡ τσαρίνα ἐπεδείξατο τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῆς καὶ ὅστις ἐφάνη ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων· ὁ ἰατρός Μέτζγκερ ἦτο ἀρχαῖος ὑπάλληλος κρεωπώλου, μυηθεὶς εἰς τὴν γνῶσιν τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀνατομίας διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν ζώων. ἄπερ ἔσφαζε καὶ ἐπώλει. Ἰδίᾳ λεπτεπιλέπτως καὶ ἀκριβῶς ἐμελέτησε τὴν λειτουργίαν τῶν μυῶνων καὶ ἄνευ σχεδὸν μεταβατικῆς τινας παρεμβολῆς μετήγαγεν ἐκ τῶν ζώων εἰς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ τὸ προϊόν τῶν εὐφυῶν αὐτοῦ σημειώσεων.

Αἱ ἀρχαὶ τοῦ σταδίου αὐτοῦ ἦσαν ὅμοιαι πρὸς τὰς ἀρχὰς πάντων τῶν ὁμοίων αὐτῷ· προφανῶς τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ ἐξήσκει ἄνευ διπλώματος ἐν τοῖς ἀμέσως περὶ αὐτὸν εὐρισκομένοις. Ἄλλ' ἀπροσδόκητοι θεράπεια ἐπέεργον τὴν φήμην αὐτοῦ, ἐπεκταθεῖσαν ἀπὸ τᾶς εἰς τὰς ἐξιν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων. Ὁ Μέτζγκερ ἠδύνατο νὰ μείνῃ πρακτικὸς ἢ ἐμπειρικὸς ἰατρός βοῶν ἅμα καὶ ἀνθρωπίνων ὄντων, εἶδος θηριώδους καὶ μυστηριώδους μάγου ἐνσπεύροντος τρόμον καὶ προσελκύνοντος ἐν αὐτῷ· ἀλλὰ δὲν ἠθέλησεν. Ἐκέκτητο μεγάλην δραστηριότητα καὶ θαυμασίαν ἐγγίνοιαν, ἵνα μὴ εὐρίσκηται δὲ ἐν ἐναντιώσει πρὸς τοὺς κειμένους νόμους ὁ ὑπάλληλος κρεωπώλης ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν. Ἀποφοιτήσας ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξασκῆ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ μετὰ πάσης ἀσφαλείας καὶ δυνάμει τοῦ ἰατρικοῦ αὐτοῦ πτυχίου! Δὲν ὤφειλεν ὅμως

ν' ἀπομακρυνθῆ τῆς διὰ προστριβῆς θεραπείας, ἣν ἰδιαζόντως ἐμελέτησε, καθόσον ἠσθάνετο ὅτι ἐκεῖ ἔτεινε ἡ κλίσις αὐτοῦ. Καὶ ἐπέτυχε τάνυν ἡ πελατεία αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κατωτέρων ἅμα καὶ τῶν διασημοτέρων προσώπων.

Διότι ὁ Μέτζγκερ ἔλαβε φυσιολογικὰν εὐεργετικὴν ἰατροῦ. Οὐδένα ἀπέφευγεν, ἀλλὰ δὲν μετέβαινε καὶ πρὸς πᾶν πρόσωπον, ὅφ' οὐ προσεκαλεῖτο. Ἐγνώρισεν εἰς τοὺς ἐπιστήμους τοῦ κόσμου τούτου, ὅτι δὲν θὰ ἐτάρασε τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῦ. Ὁ ἰατρός Μέτζγκερ θὰ μείνῃ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῆ . . . Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας, οἱ πρίγκηπες, αἱ πρίγκηπισσαι, αἱ εἰς τὴν θεραπείαν αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν, ἠναγκάσθησαν νὰ μεταβῶσι παρ' αὐτῷ. Ὁ Μέτζγκερ ἐποικήσατο ἐξαίρεσιν μόνον διὰ τὸν πᾶπαν, ὅστις εὐρηται ὡς ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν τῷ Βατικανῷ. Μετέβη λοιπὸν εἰς Ρώμην.

Πρὸς τούτοις ἐσχάτως καὶ διὰ τὴν τσαρίναν ἐποικήσατο ἐξαίρεσιν, καθόσον μετέβη καὶ εἰς Πετρούπολιν· τοῦτο ἀποδείκνυσιν ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκάμθη κατὰ τι. Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα διανοητικῆς προστριβῆς.

Ὁ Μέτζγκερ δὲν παρέχει τὰς ἰατρικὰς αὐτοῦ συμβουλὰς ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ οἴκῳ. Οἱ πελάται αὐτοῦ, ἐκ πασῶν τῶν γωνιῶν τοῦ κόσμου προερχόμενοι, συνηθροίζοντο πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Amstel-Hôtel, ὅ τινι πολλῶν ὠφελημάτων πρόξενος ἐγένετο. Οἱ ἀσθενεῖς προσήρχοντο αὐτῷ κατὰ σειράν καὶ διαμείνοντες ἐπὶ τινα λεπτὰ ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν μερικὴν διὰ προστριβῆς θεραπείαν, ἣς ἀνάγκην εἶχον καὶ ἦς τὴν ἐπιτυχίαν ἐξέμουνον. Παρὰ πάντων δὲ μεγάλων τε καὶ μικρῶν τὰς αὐτὰς ἐλάμβανεν ἀμοιβάς.

Πρόδηλον ὅτι μετὰ τῶν ἐπιτυχιῶν αὐτοῦ μετέτρεψε καὶ τὰς ἰδίας αὐτοῦ συνηθείας. Συχνότερον ἤδη ἀπέργεται εἰς ἐπισκέψεις ἀσθενῶν.

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Ἐνῷ ἤδη ἀνερχομένη εἰς τὰ λίαν μεμακρυσμένα προηγούμενα ἐσκέπτετο ταῦτα μετ' ἐπιμονῆς, ἥτις ἐδίδεν αὐτῇ ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ, φωνῆ ὀλίγον βραχνή, ἀλλ' ἱκανῶς σθεναρά, ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτα αὐτῆς.

— Μαμά, ὑπεσχέθη εἰς τὸν πατέρα μου νὰ μὴ σὰς ἀφήσω πλέον ἀλλ' ἢ μόνον ὅταν μὲ διατάξετε· θέλετε νὰ μείνω ὀλίγον μαζὶ σας; Ὁ πατήρ μου μὲ εἶπεν ὅτι σὰς ἀφίνει εἰς ἐμέ διὰ νὰ σὰς περιποιηθῶ.

Ὁ Ἐδμόνδος ἐπλησίασεν αὐτήν, ἥτις τὸν παρετήρει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα βαρεῖς, τὴν κεφαλὴν καίουσαν καὶ σκεπτομένη ὅτι ἡ φωνὴ ἐκείνη τοῦ παιδός, ἦν ρανὶς ὕδατος διὰ τὴν δίψαν τῆς.

— Καί, ξεῦρετε μαμά; εἰμποροῦμε νὰ φιληθοῦμε ἡμεῖς οἱ δύο, μόνον ἐγὼ εἰμπορῶ τώρα νὰ σὰς φιλήσω.

Καὶ ἠσπάσθη πυρετωδῶς τὴν Ὀδίλην ἐπὶ τῆς μιᾶς παρεῖας.

— Ἐνθυμείσθε ὅταν ἤμην πολὺ ἀρρωστος καὶ μὲ εἶχετε φιλήσει;

— Τὸ ἐνθυμείσαι; ἐψιθύρισεν ἡ νεαρὰ γυνή, ἠττηθεῖσα ἐκ τῆς ἀναμνήσεως ἐκείνης.

— Ναι! εἶναι παράδοξον. Ἐλησμόνησα σχεδὸν ὅλα τὰ ἄλλα καὶ μόνον τοῦτο ἐνθυμοῦμαι καλῶς, τότε ὅμως δὲν σὰς ἐγνώριζα καὶ ἐνόμιζα ὅτι ἦτο ἡ μαμά.

Ἐπὶ στιγμὴν ἔστη σοβαρώτατος εἶτα δὲ ἐξηκολούθησεν.

— Ἡ ἀληθὴς μήτηρ μου, πιστεύω ὅτι εἶναι πολὺ νύχαριστημένη ἐκεῖ ἐπάνω, διότι εἰσθε πρόχρηματι ἡ δευτέρα μήτηρ μου!

— Πήγαινε παιδί μου, εἶπεν ἡ Ὀδίλη σφίγγουσα τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

Ὁ Ζαφρέ, ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας ἰστάμενος ἀπήγαγε τὸν παιδα, ἡ δὲ Ὀδύλη ἐκλαυσε ἐφ' ὅσον εἶχε δάκρυα.

Ἡ ἀσθένεια αὐτῆς ὑπῆρξε μικρὰς διαρκείας καὶ ἔλαφρά. Μεθ' ὅλην τὴν μεγάλην νευρικὴν ἐξασθένεισιν, ἣτις προηγήθη αὐτῆς, ἡ ἐσωτερικὴ χαρὰ καὶ ἡ ζωηρὰ ἐπιθυμία νὰ ζήσῃ, τόσον ἰσχυραὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς νεαρᾶς γυναικός, ὑπῆρξαν ἰσχυροὶ ἐπικουροὶ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς κρᾶσεως. Μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας ἡ Ὀδύλη προσεκάλεσε τὸν σύζυγον παρ' ἑαυτῆ καὶ ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ περίξ αὐτῆς ἄπασαν τὴν οἰκογενεῖαν ζωηρὰν ἐν τῇ πρὸς αὐτὴν ἀγάπῃ καὶ εὐγνωμοσύνῃ.

— Ποῦ εἶναι ἡ Ὑβελίνη; ἠρώτησεν αἴφνης ἡ Ὀδύλη.

— Μὴ μὲ ὀμιλῆτε περὶ τῆς κυρίας Ρουβεραι; ἀνέκραξεν ἡ κ. Βοίς. Εἶμαι ἡ φίλη τῆς ἀπὸ τεσσαρακονταετίας, οὐδέποτε ὅμως εἶδον παρομοίαν γυναικα. Ἐνόσω διήρκει ἡ ἀσθένεια τοῦ Ἐδμόνδου ἔστειλε καὶ ἐμάνθανεν εἰδήσεις εἰς ἓνα λειβάδι.

— Εἰς ἓνα λειβάδι; ἠρώτησεν ὁ Ριχάρδος.

— Μάλιστα, ἐνὸς γείτονος, διότι δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ὑπηρετάς τῆς νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν οἰκίαν μας, τόσον ἐφοβεῖτο μὴ κολλήσῃ ἡ ἀσθένεια! Εἶχεν ἐκλέξει ἓνα λειβάδι εἰς τὸ μισθὸ δρόμο καὶ μὴ ἀνήκον εἰς ἡμᾶς!

Ὅλοι ἐγέλων, πλὴν τῆς κ. Βοίς, ἣτις ἦτο ὀφθαλμοφανῶς ὠργισμένη.

— Ἡρνήθη νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ ἰδῶ τὴν κόρην μου, εἶπεν ὁ Ριχάρδος, διότι εἶχον ἔλθει ἐδῶ.

— Παπάκη, εἶπεν ὁ Ἐδμόνδος, τὸν προσεχῆ χειμῶνα, ὅταν θὰ εἶμεθα ὅλοι μαζῆ εἰς τὸ Παρίσι, δὲν θὰ πάρῃς καὶ τὴν Ὑβελίνη;

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ριχάρδου ἐσκυθρώπασε.

— Θὰ κουρασθῆτε πολὺ, εἶπεν ἡ κ. Βοίς. Ἀπὸ τεσσαρακονταετίας γνωρίζω τὴν κ. Ρουβεραι καὶ πάντοτε ἦτο πεισματάρα. Μία γιαιῖα, ὡς ἐγώ, παραιτεῖται εὐκολὰ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς καὶ ἔρχεται νὰ κατοικήσῃ σὲ μιὰ κάμαρα τοῦ σπητιοῦ σας! Ἡ κυρία Ρουβεραι ὅμως... δὲν θὰ τὸ κατορθώσετε ποτέ!

— Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγὼ δὲν θὰ ἔχω ἀδελφὴν καὶ ὁ παπάκης δὲν θὰ ἔχῃ ποτέ κόρην! ἐψιθύρισεν ὁ Ἐδμόνδος.

— Θὰ κάμωμεν τὸ καλλίτερον, παιδί μου, εἶπεν ἡ Ὀδύλη ἀσπαζομένη αὐτόν.

XIII.

Αἱ πύλαι τοῦ ναοῦ τῆς Μαγδαληνῆς ἀνεώγησαν ὀρθάνοικοι καὶ οἱ ἤχοι τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου ἠκούσθησαν ἔξω ὡς τρικυμία ἀρμονίας, περατομένης τῆς πρώτης λειτουργίας. Ἦτο πέμπτη ἡμέρα τοῦ μηνὸς μαΐου, τόσον γελοέντος, τόσον φλογεροῦ, ὥστε τὰ θάλαπυ τοῦ ἰουνίου ὑπελείποντο αὐτοῦ. Αἱ ἠνθισμένοι καστανεῖαι τῆς πλατείας ὠμοιάζον ὡς ὑπερμεγέθεις ἀνθοδέσματ' προετοιμασθεῖσαι ἐπὶ τῇ ἑορτῇ· πλήθη γυναικῶν, κομψῶς ἐνδεδυμένων, ἴστατο ἐπὶ τῶν βαθμίδων σκιαζόμεναι ὑπὸ ἀλεξήλια διαφόρων χρωμάτων· κάτω, ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, ὁμάς ἀνδρῶν, ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, παρετήρουν μετὰ συμπαθείας τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, οἱ δὲ ἀνερχόμενοι τὴν Βασιλικὴν ὁδὸν καὶ προερχόμενοι ἐκ τῆς πλατείας τῆς Ὀμοιοῦς κατὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ἡμέραν, ἔβλεπον, ἐν τῷ βῆθει τοῦ σκοτεινοῦ ναοῦ, τὸ θυσιαστήριον ἀπαστράπτον ἐκ φώτων καὶ κεκαλυμμένον κατὰ γράμμα ἐκ λευκῶν ἀνθέων τοῦ μαΐου, τοῦ μηνὸς τούτου τῆς Παρθένου.

Φωναὶ λεπταὶ παίδων ἐψαλλον ἄσμα συνοδευόμεναι ἡσύχως ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου. Εἶτα ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ τάπητος, ἐστρωμένου ὡς καὶ κατὰ τὴν ὥραν γάμων, προσῆλθον κατὰ μακρὰς γραμμὰς οἱ παῖδες καὶ τὰ κοράσια οἱ μέλλοντες νὰ κοινωνήσωσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Αἴφνης, ὡσεὶ μέγα σμήνος κύκνων ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ, πλήθος λευκῶν πέπλων καὶ λεπτῶν μεταξωτῶν ἐνδυμάτων ἐπεφάνη.

Ἐνῶ τὸ μουσικὸν ὄργανον ἐξέβαλλε τοὺς τελευταίους αὐτοῦ

ἤχους, οἱ ὅποιοι ἔθετον εἰς τρομώδη κίνησιν τὰς στήλας τῆς πύλης, οἱ λευκοὶ πέπλοι, αἱ ζῶναι καὶ αἱ ἐσθῆτες, κινούμεναι ὑπὸ γλυκείας αὔρας τοῦ μαΐου, ἐξεχύθησαν εἰς τὴν πλατεῖαν, πᾶσαι δὲ αἱ ἐκεῖ γυναῖκες, μητέρες καὶ μή, ἐχαιρέτισαν διὰ μειδιάματος τὰς κορασίδας, αἵτινες διήρχοντο σοβαρὰ περικυκλούμεναι ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν.

Ἡ Ὑβελίνη μετὰ τῆς κυρίας Δουβεραι ἀνήλθον εἰς ἄμαξαν ἀναμένουσαν αὐτάς. Μικρὰ κορασίς, ἐκ τῶν μετασχουσῶν τῆς ἑορτῆς, φέρουσα ἐσθῆτα εὐθνήν, πρὶν ἢ ἀπέλθῃ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς φερούσης σκούφον ἐκ λευκοῦ λινοῦ, παρετήρησεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν οὐχὶ ἀνευ ἐνδομύχου ἐπιθυμίας καὶ ζήλιας, τὴν πλουσίαν κορασίδα, φέρουσαν τὴν αὐτὴν μὲν ὡς πρὸς τὸ χρῶμα οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὴν ποιότητα ἐσθῆτα. Εἶτα, ἐνθυμηθεῖσα ὅτι ἐν παραπλησίᾳ ἡμέρᾳ πάντες οἱ εἰς τὴν ἑορτὴν προσερχόμενοι παῖδες εἰσὶν ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, ἡ πτωχὴ κορασίς προσεμειδίασε θελκτικῶς τὴν πλουσίαν.

Ἡ Ὑβελίνη ἐκπλαγεῖσα ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμόν. Ἡ πτωχὴ κόρη ἦν δύσμορφος, κηλίδες ἐρυθραὶ ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, οἱ ὀφθαλμοὶ ὅμως ἦσαν τόσον καλοὶ, τὸ δὲ μειδίωμα τοῦ πλατεῖος ἐκείνου στόματος τοιαύτην ἐξέφραζεν ἀγαθότητα, ὥστε ἡ νέα ἀριστοκράτις ἀνταπέδωκε τὸ μειδίωμα διὰ τῶν λεπτῶν αὐτῆς χειλέων. Ἡ ἄμαξα ἤρξατο κινουμένη, ἡ δὲ Ὑβελίνη ἐκλινεν ὀλίγον πρὸς τὰ ἔξω ὑπὸ ἄλλης ἰδέας ἀπασχολουμένη.

— Κάθησε λοιπὸν ἡσυχῇ, εἶπεν ἡ κ. Ρουβεραι. Εἶσαι ἄτακτος.

— Παρατηροῦσα διὰ νὰ ἴδω ποῦ ἐπῆγε ἡ γιαιῖα Βοίς καὶ ἡ κ. Ριχάρδου, ἀπήντησεν ἡ Ὑβελίνη ὑπακούουσα· θαρρῶ πῶς ἐμβήκαν εἰς τὸ ἀμάξι μαζῆ μὲ τὸν πατέρα καὶ τὸν Ἐδμόνδον.

— Ἐχεις καιρὸν νὰ τὰς ἰδῆς κατόπιν, εἶπεν ἡ προμητῶρ μετὰ τῆς λεπτῆς ἐκείνης εἰρωνείας μεθ' ἧς ὠμίλει περὶ τῆς γραίας φίλης αὐτῆς ἀφ' οὗτου ἀεκατηγήθη ὡς ἔλεγεν.

Ἡ κ. Ρουβεραι, καθ' ἑαυτὴν ἰδιαιτέρως ἐκατηγόρει τῆς κ. Βοίς διότι «τὰ γύρισε» κατὰ τὴν χυδαίαν φράσιν, ἣν μετεχειρίζετο. Ταύτην τὴν χυδαίαν φράσιν μετεχειρίσθη τοῦλάχιστον ὁ Ζαφρέ ὅταν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συνδιελέχθη μετὰ τοῦ Ριχάρδου κατὰ τὰς σπανίας ἐκείνας περιστάσεις καθ' ἃς διὰ νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ δὲν ἐποίητο χρῆσιν τοῦ τρίτου προσώπου.

— Ἡ κ. Ρουβεραι εἶναι ὠργισμένη κατὰ τῆς κ. Βοίς, εἶπεν εἰπεὶ ὁ παράδοξος ἐκεῖνος ἀνθρωπος, διότι τώρα ἀγαπᾷ τὴν κ. Ριχάρδου. Ἡ κ. Ρουβεραι μιᾶ τῶν ἡμερῶν εἶχεν εἰπεὶ ὅτι αὐτὸ ἦτο ἦττα. Ἐγώ, βεβαίως δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ ἐκφράσω γνώμην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, νομίζω ὅμως ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀτιμία ὅταν ἀπατάται τις, καὶ πρὸ πάντων ὅτι δὲν διαπράττει κακὸν ὅταν ἐννοῇ ὅτι ἠπατήθη. Βεβαίως δὲν θὰ τολμῶσω νὰ εἶπω ὅτι ἡ κ. Βοίς εἶχεν ἄλλοτε ἄδικον, διότι θὰ ἦτο ἔλλειψις σεβασμοῦ ἐκ μέρους μου πρὸς αὐτήν, πιστεύω ὅμως ὅτι ὁ κύριος δὲν θὰ μὲ ἀντικρούσῃ ἐάν διαβεβαιώσω ὅτι ἡ μήτηρ του νῦν ἔχει πλειότερον δίκαιον ἢ πρότερον. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κ. Βοίς, εἶναι φανερόν ὅτι δὲν μὲ ἐκμυστηρεύεται, μιᾶ ὅμως τῶν ἡμερῶν ὅτε ἦτο παρωργισμένη ὀμιλοῦσα περὶ τῆς κ. Ρουβεραι εἶπεν· «Ζαφρέ, οὐδέποτε θὰ τῇ συγχωρήσω ὅτι κατὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ Ἐδμόνδου ἐλάβανεν εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ ἐν τινὶ λειβαδίῳ!»

— Εἶναι λοιπὸν ἀληθὴς αὕτη ἡ ἱστορία τοῦ λειβαδιοῦ; ἠρώτησεν ὁ Ριχάρδος χωρὶς νὰ δυνήθῃ νὰ καταπνίξῃ μειδίωμα.

— Πῶς; ἐρωτᾶτε ἐάν εἶναι ἀληθὴς; Ἐπῆγα μόνος μου διὰ νὰ ἰδῶ! Τὸ λειβάδι δὲν ἦτο ἐκτεταμένον· λοιπὸν ὁ ὑπηρετῆς τῆς κ. Ρουβεραι ἴστατο ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ φράκτου καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ ἄλλου καὶ φωνάζοντες ἐδίδομεν καὶ ἐλαμβάνομεν εἰδήσεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ὁ Ζαφρέ ἐσχημάτισε περὶ τὸ στόμα διὰ τῶν δύο χειρῶν τοῦ εἶδος σκλιγγῶς καὶ εἶτα ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μὲ ὕψος δυσσεσκείας. Κατὰ βάθος ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος ἔπαυε νὰ ἦναι τοιοῦτος ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ τῆς κ. Ρουβεραι.

Ὁ Ριχάρδος ἐμειδίασεν ἀσυναίσθητως καὶ εἶτα ἐβυθίσθη εἰς μελαγχολίαν.

Ἐκτοτε παρήλθον ἔτη, τὰ αἰσθήματα ὅμως ἔμειναν τὰ αὐτά, ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἐπίσημον καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἐκοινωνήσεν ἡ Ὑβελίνη, ἡ κ. Ρουβεραιὶ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποποιήθῃ πρόσκλησιν ὅπως γευματίσῃ παρὰ τῷ Ριχάρδῳ.

Ὁταν ἡ κορασίς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν πάλλευκος καὶ ἔλαφρά μετὰ τῆς ὥραιας καὶ οὐλῆς αὐτῆς κόμης, ἧς οἱ βόστρυχοι διεξέφευγον τοῦ λευκοῦ ἐκ λεπτοτάτου ὑφάσματος σκούφου, ὃν ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὁμοιάζεν ὡς ἀνοδοῦσα κατεσκευασμένη ἐκ σφαιρῶν χιόνος. Ἐφερε μετ' αὐτῆς τὸ ἔαρ, τὴν δρόσον, τὴν χάριν.

Ἡ Ὀδὶλη δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀναστενάζῃ. Δὲν ἦτο ἀδικον νὰ μὴ ἔχῃ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τὴν ὥραιαν ἐκείνην προσωποποιήσιν τῆς εὐτυχοῦς παιδικῆς ἡλικίας; Ὁ Ἐδμόνδος ἀπέβη ὁ υἱὸς αὐτῆς, ἀνευ ἐπιφυλάξεων καὶ ἀνεπιστρεπτεῖ. Ἐάν ὅμως ἠδύνατο νὰ ἔχῃ παρ' αὐτῷ καὶ τὴν θελκτικὴν ἐκείνην κόρην, οἶαν θὰ εἶχε χαρὰν!

Μετ' ὀλίγον οἱ πάντες ἐκάθηντο περὶ τὴν τράπεζαν, ὁ μὲν γειρος ἐξήντησε τὴν τέχνην αὐτοῦ ὅπως τιμῆσῃ τὴν δεσποινίδα καὶ παρὰ πᾶσιν ἐπρυτάνευσεν ἡ χαρὰ. Δὲν εἶχον ἀλλάξει οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δέ, πλὴν τοῦ Ἐδμόνδου, ἐκ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Ριχάρδος μετὰ τῆς συζύγου του, νεόγαμος, εὐρέθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἡ ἀσθένεια δὲν εἶχε καταλίπει ἴχνη ὀρατὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Ὀδὶλης, ἡ ἔκφρασις ὅμως τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης φυσιογνωμίας ἀπέβη σοβαρωτέρα καὶ θωπευτικωτέρα ἐν ταύτῳ, ἠσθάνετό τις δὲ ὅτι οἱ βραχίονες αὐτῆς κατέστησαν εὐτραφέστεροι πιέζοντες ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτῆς τὴν κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ. Αἱ ξηραὶ καὶ τυπικαὶ πῶς χειρονομίαι κατὰ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς προηγουμένως, ἠπλοποιήθησαν ἐν τῇ ἐξακῆσει τῆς μητρότητος.

Τὸ πρόσωπον ὅμως ἔφερε ριτίδας, μαρτυρούσας τὴν ὑπαρξίν μεριμνῶν. Ἐκφρασίς μεγάλη προσοχῆς, σχεδὸν ἀγάπης δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ στόματος, ἐκτὸς μόνον κατὰ τῆς στιγμῆς τοῦ μειδίσματος, οἱ δὲ πλήρεις ἀγαθότητος ὀφθαλμοὶ ἦσαν πῶς σκυθρωποί.

Ταῦτα προήλθον ἐκ τοῦ ὅτι ὁ βίος τῆς Ὀδὶλης ὑπέστη σπουδαίαν ἀλλοίωσιν ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀγάπης τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἣν ἐπὶ τοσοῦτον ἠρνήθη οὗτος. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εὐτυχῆς οὔσα γυνὴ καὶ λατρευτὴ σύζυγος, δὲν ἐξῆσεν ἄλλ' ἢ μόνον διὰ τὸν σύζυγον. Ἐξαίφνης ὅμως εὖρε παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς τὸν μέγαν ἐκείνον παῖδα, ὡς τρίτον μετὰ αὐτῶν, περὶ πολλοῦ ποιούμενον τὴν ἀγάπην αὐτῶν, πρὸ πάντων τὴν τῆς Ὀδὶλης, τῆς ὁποίας, συνεπεῖα φυσικῆς ἐν τῇ ζωῇ ἐκείνῃ φύσει μεταβολῆς τῶν ιδεῶν, ἐπεθύμει νῦν νὰ ἦναι τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν φροντίδων.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιβλέπῃ ἑαυτὴν πολὺ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ παραδόξου τούτου μηνὸς τοῦ μέλιτος. Ἐάν τὴν ἐλαχίστην εἰδείκνυεν ἡ Ὀδὶλη ἀγάπην πρὸς τινά, ἐάν ἐθώπευε ξένον παῖδα, ἔστω καὶ ἄκρω δακτύλῳ, ὁ Ἐδμόνδος κατελαμβάνετο ὑπὸ κρίσεων θλίψεως, μετὰ λύπης ὁμίλει περὶ τῆς πλάνης ἐν ἣ διετέλει ἀπὸ τοσοῦτων ἐτῶν, ἐμεγαλοποιεῖ τὰ σφάλματά του καὶ ἔκρινεν ἑαυτὸν, μέχρις ἀπελπισίας, ἀνέχων τῆς τρυφερότητος καὶ ἀγάπης, ἧτις ἀπέβη αὐτῷ ἀναγκαιοτάτη πλέον.

Ὁ Ριχάρδος κατ' ἀρχὰς ἐσκυθρώπασε, διότι αἱ ἐπιδείξεις ἐκείναι ἐφαίνοντο αὐτῷ ἐπὶ τοσοῦτον ἐκθαίνουσαι τοῦ μέτρου, ὥστε ἐνόμισεν αὐτὰς ἐπὶ στιγμὴν ἐπιπλάστους. Ἡ Ὀδὶλη μετὰ δυσχερείας ἠδυνήθη νὰ δώσῃ αὐτῷ νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἐν ταῖς ἐπιδείξεσιν ἐκείναις ὄφειλε νὰ διαβλέπῃ τὴν ἐξωτερικευσὶν πλουσίας φύσεως καὶ περιπλόκου, ἐν ἐποχῇ μάλιστα ὅτε ὁ παῖς πρόκειται ν' ἀποβῇ ἀνὴρ, ὅτε δι' ἑαυτὸν ἔτι εἶναι κόσμος ἀγνωστος. Οὕτω λοιπὸν ἐπέμεινε λέγουσα ὅτι οὐχὶ διὰ τῆς ἀυστηρότητος

ἀλλὰ διὰ τῆς πειθοῦς θὰ διεκανονίζετο ὁ ροῦς τοῦ ἀτάκτου τούτου χειμάρρου.

Ὁ πατὴρ ὑπεχώρησεν, οὐχὶ ἀνευ ἀντιστάσεως, εἰς τὰς σκέψεις τῆς δευτέρας μητρὸς, διότι εὖρεν αὐτὴν πάντοτε λίαν σώφρονα ἐν ταῖς συμβουλαῖς καὶ ἐν τῇ συμπεριφορᾷ αὐτῆς. Ὅμως ὁ μόνος φόβος τοῦ ἦτο μήπως νῦν φανῇ μεροληπτουσα ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ μαρτυρήσῃ τὴν πλήρη ἰσότητά τῆς συζύγου του. Πολλάκις ἐμεσολάβησεν ὑπὲρ τοῦ Ἐδμόνδου, ἡ μεσολάβησις ὅμως αὐτῆ ἦτο εἶδος καλοκάγαθίας καὶ συγγνώμης, οὐδέποτε δὲ ἐξωτερικευσίς ἀδυναμίας ἢ συγκαταβάσεως. Τοιούτοτρόπως ὁ Ριχάρδος ἐσυνείθισε πλέον νὰ ἐπαναπαύηται ἐπὶ τῆς συζύγου του προκειμένων τῶν λεπτῶν φροντίδων τῆς ἀνατροφῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὃν ἤδη διώκει ἐκείνη ὡς ἐβούλετο.

Ἐν τούτοις ἡ παραίτησις τῆς κ. Βρις δὲν ἦτο πλήρης. Τὸ ἀεικίνητον καὶ ζωηρὸν αὐτῆς πνεῦμα δὲν ἠδύνατο νὰ παραιτηθῇ ἐξ ὀλοκλήρου ζήτημα, ὅπερ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὑπῆρξεν ἡ διακαὴς αὐτῆς ἐνασχόλησις. Συνεπεῖα ὅμως ἀλλαγῆς ιδεῶν ἦττον παραδόξου ἢ ὅσον ἐφαίνετο, τοῦ λοιποῦ, δικαιοῦσα πάντοτε τὴν Ὀδὶλην, παρετῆρει συνάμα τὰ πράγματα τοῦ ἐγγόνου αὐτῆς μετὰ λεπτότητος, ἣν καθίστα ὀξυδερκεστέραν ἀμυδρὰ ἐσωτερικὴ δυσαρέσκεια.

Οὐδὲν θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀναγκάσῃ αὐτὴν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι τὰ σφάλματα ἐκείνα, μετὰ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ σπουδαιότερα καθιστάμενα τοῦ εἰδικοῦ αὐτῆ, ὡς προμήτορι, τρόπου τοῦ βλέπειν τὰ πράγματα, προήρχοντο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῆς χαλαρῆς ἐπιβλέψεως αὐτῆς. Κατ' αὐτὴν τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτω, πάντα δὲ τὰ σφάλματα καὶ αἱ πλάναι τοῦ παιδὸς προήρχοντο ἐκ τῆς ἀνυποτάκτου αὐτοῦ φύσεως, ἧτις ἦν καὶ πνεῦμα ἀντιλογίας.

Ὁ Ζαφφὲ ἤκουσεν αὐτῆς πολλάκις ἰστάμενος ἄφρονος ὡς αἰγυπτιακὴ μούμια, ὁμοιάζων, κατὰ τὰ στιγμὰς ἐκείνας ἀπαράλλακτως τῷ βασιλεῖ Σεσώστριδι τελευταίως ὑποβληθέντι εἰς τὴν κρίσιν τῶν εὐρωπαϊῶν ἀρχαιολόγων. Τὸ ὕψος ἐκείνο παρὰ τῷ ὑπῆρέτῃ ἐσήμαινε βῆθος πνεύματος κατακρίσεως, ὅπερ, εὐτυχῶς, ἡ κ. Βρις δὲν κατενόει. Ὁ Ζαφφὲ, κατὰ βῆθος, ἐγνώριζεν ἐντελῶς τὴν πηγὴν τῶν σφαλμάτων τοῦ Ἐδμόνδου, διότι εἶδεν αὐτὰ γεννώμενα καὶ ἀναπτυσσόμενα, ὑπῆρξεν ἄλλοτε θυμὰ ἢ μᾶρτυς αὐτῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ εἶπῃ ἐν ἀκριβεῖ χρόνῳ μετρου κατὰ ποίαν στιγμὴν ἀνεπτύχθη ἡ δεινὰ ἀδυναμία, ἧτις ἐάν ἀμέσως κατεπνίγετο θὰ ἐξηλείφετο νῦν καὶ ἧτις ἤδη προσελάμβανεν ἀνησυχητικὰς διαστάσεις.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς διὰ τὴν Ὑβελίνην ἕκαστος ἐσκέπτετο νὰ διασκεδάσῃ. Ἐν τούτοις ὁ Ἐδμόνδος εἶχε κατὰ νοῦν ιδεῶν, ἦν ἀπὸ μακροῦ ἔτρεφε καὶ συνεζήτει καὶ διὰ τὴν ἐξωτερικευσὶν τῆς ὁποίας ἐφάνη αὐτῷ κατάλληλος ἡ περίστασις.

Μεταξὺ τῶν αἰτίων, δι' ἃ παρεπονείτο κατὰ τῶν πραγμάτων ἢ τῶν προσώπων εἶχεν, ἐν ὅλῳ ἰδιαιτερον ὡς πρὸς τὴν κ. Ρουβεραιὶ.

— Εἶναι ἡ γιαιγιά τῆς Ὑβελίνης, εἶχεν εἰπεῖ πολλάκις εἰς τὴν Ὀδὶλην, καὶ ὄχι ἡ ἰδική μου. Νομίζει ὅτι ἐγὼ τάχα δὲν εἶμαι δι' αὐτὴν τίποτε διότι ὁμοιάζω τὸν πατέρα! Ἡ ἄλλη ὅμως γιαιγιά, ἡ Βρις, εἶναι πλέον καλὴ εἰς τὰς σκέψεις τῆς. Δὲν λέγω ὅτι ἐνδομύχως δὲν με προτιμᾷ, κάμνει ὅμως πάντοτε εἰς τὴν Ὑβελίνην τόσον ὥραια δῶρα ὅσον καὶ εἰς ἐμέ καὶ τὴν φιλεῖ ἐπίσης ὅταν ἦναι ἐδῶ. Ἡ ἀδελφὴ μου εἶναι πολὺ εὐτυχῆς διότι ἔχει δύο γιαιγιάς, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω μόναν μιάν!

(Ἀζαλουθεῖ).

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.